

Εἶπαι καὶ πᾶν με τοὺς θεοὺς. Κι' ἀφ' ὧν ὁρμᾷ στὸν κάμπο,
γιατὶ τὴν τόλμη τ' ἀναψᾷ τὰ θεϊκὰ τοῦ λόγια.
Κι' εἶταν ὁ κάμπος ἔχειλος ἀπὸ νερὰ χυμένα,
παντοῦ νεκροὶ κι' ἄρματωσες πανώριες κολυμποῦσαν
κι' ἀφ' ὧν ψηλὰ τὰ διάβαινε, ἐνῶ γραμμὴ ἴσα ἀντίκρυ
κατὰ τὸ κύμα ρήχνουνταν, μὴδὲ τὸν σταματοῦσε
δ' ἀφρισμένος πόταμος, γιατί τοῦ Δία ἡ κόρη
τοῦχε βαλμένα δύναμη μέσ' στὸ κορμὶ μεγάλη.
Μὴδ' ἄφηνε κι' ὁ Σκάμαντρος τὴ λύσσα, μὲν πιδ ἀκόμα
θυμὸς τὸν πῆρε, καὶ μ' αὐτὸ ὀρθοστημένο κύμα
ὀρμοῦσε, κι' ὅλο ἀνάσκελα τὸν ἀμπωχνε νὰ πέσει.

Τὸν εἶδε τότες κι' ἐσκουζε ἡ Ἥρα, τρομασμένη
μήπως τὸν πνίξει τὸ τρανὸ βαθύχοχλο ποτάμι,
κι' ἐκραξε ἐφ' ὧν στὸν Ἥφαιστο, τὸ λατρεμένο γιό της·
«Παῖδί μου, κουλοπόδη μου, ὁμπρὸς ἰ γιατί στὴ μάχη
» ἐσένα λέμε ἰσόπαλο πὼς εἶσαι τοῦ Σκαμάντρου.
» Μὰ βόγηθα, κι' εἶλα γλήγορα χύνε φωτιὲς καὶ φλόγες».

Εἶπε, κι' ὁ Ἥφαιστος φωτιά θεόσταλτη τινάζει.
Καίγουνταν κύπερα, φτελιές, καὶ βοῦρλα, καὶ τριφύλλια,
καὶ καίγουνταν μυρμιχὲς κι' ἰτιές· κι' ὅλος ὁ κάμπος γύρω
ξεράθηκε καὶ σταματᾷ τ' ἀφροντυμένο κύμα.
Κι' ὅπως λεβέτι ἀπὸ πολλῆς φωτιάς πυράδα βράζει
παντοῦ με χόχλους, τί στεγνὰ καὶν ἀπὸ κάτου ξύλα,
σὰν ἔτσι ἀπ' τὴ φωτιά ἀναψᾷ οἱ ρεματιὲς τριγύρω
κι' ἐβράζε τ' ὁμορφο νερὸ ἀπ' τοῦ Θεοῦ τίς φλόγες.

Τότες στὴν Ἥρα τὴ θεὰ με περικάλια κι' ὄρκους
φώνηξε κι' εἶπε ὁ Σκάμαντρος διδ' φτερωμένα λόγια·
«Ἥρα, τί τώρα βάρθηκε τὸν ποταμὸ μου ὁ γιός σου
» νὰ βασανίσει; Ὅμως ἐγὼ δὲ φταίω, θεὰ μου, τόσο,
» ὅσο οἱ ἄλλοι φταῖν θεοὶ πεῦναι βοηθοὶ τῶν Τρώων.
» Μὰ τώρα νά! λουφάζω ἐγὼ, ἂν εἶναι ἀπὸ ὀρισμὸς σου,
» κι' ἂς σταματήσει πιά κι' ἀφ' ὧν. Κι' ἐγὼ σοῦ κάνω κι' ὄρκον
» νὰ μὴ σαλέψω ἀπὸ χαμὸ νὰ σώσω πιά τοὺς Τρῶες,
» μὴδὲ κι' ἡ Ἥρα ἂ χάνεται, καὶ με φωτιά πελώρια
» ἂν καίγεται ὅλη καὶ τὴν καὶν τὰ παλικάρια τ' Ἀργούς».

Κι' ἀπὸ σὰν τ' ἄκουσε ἡ θεὰ, ἡ μαρμαρόλαιμη Ἥρα,
ἀμέσως λέει στὸν Ἥφαιστο, τὸ λατρεμένο γιό της·
«Ἥφαιστε, στάσου, ἔλαυστο παιδί μου, τί δὲν πρέπει
» χάρη θνητῶν ἀθάνατο θεὸ νὰ βασανίζεις».

Εἶπε· καὶ σβύνει ὁ Ἥφαιστος τίς θεϊκές του φλόγες,
καὶ κάτου τρέχουν τὰ νερὰ ξανάστροφα στὸ ρέμα.

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΕΣ

ΨΥΧΑΡΗ

ΑΦΙΕΡΩΤΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑ¹

Ἀγαπητὴ μου κυρία (2).

Γιατὶ νὰ μὴν ἀφιερώνουμε τὰ βιβλία μας στὶς
κυρίες; Μήπως δὲν πρέπει, πρῶτες ἀφ' ὧν νὰ μᾶς
διαβάζουνε, νὰ διαβάζουνε τὰ ἔργα ποὺ γράφουμε γιὰ
τὸ ἔθνος; Μήπως τὸ ἔθνος δὲν εἶναι ἡ γυναίκα, ἀφοῦ

(1). Τὸ παραμυθένιο καλοκαίρι (1903) ἔγραψα ἕνα
ρομάντο μετὰ τὸν τίτλο. Τὰ δύο ἀδέρφια. Παρακάτω
λέω μετὰ λίγα λόγια τί πρᾶμα εἶναι· προσπάθησα νὰ κάμω
ἕνα ἡθογραφικὸ ἔθνικὸ μυθιστόρημα. Ἐπειδὴ ὅμως θάρ-
γηση νὰ βγῇ κ' ἔχουνε ἄλλα νὰ δημοσιεύουνε πρὶν ἀπ'
αὐτό, δίνω σήμερον τὸν πρόλογον—ἡ ἀφιερωτικὴ γράμμα,
στὸν ἀγαπημένο μου «Νουμάς».

(2). Ἀφιερωμένο στὴν κυρία Ν. Ἐπισκοπόπουλου.

ἡ γυναίκα εἶναι μάννα; Ἡ γυναίκα, ποὺ πλουτίζει τὸ
ἔθνος μετὰ τὸ παιδί της, πλουτίζει μετὰ τὴν καρδίαν της,
πλουτίζει μετὰ τὴ γλώσσα της καὶ τὸ παιδί. Ἐσεῖς
εἶστε οἱ ἀληθινὲς οἱ ψυχοπλάστρες. Πρέπει ἐσεῖς νὰ
μᾶς διαβάζετε, γιὰ νὰ μάθουνε κατόπι καὶ τὰ παι-
διὰ τὸν ἄγιο τὸ σκοπὸ ποὺ κυνηγοῦμε, γιὰ νὰ κα-
ταλάβῃ ὁ νοῦς τους ἀπὸ μικρὰ τὴν ἐθνικὴν μας τὴν
ἰδέαν. Δὲ σὰς ζητοῦμε πάλι καὶ τίποτις παραξένον,
ζητώντας νὰ μᾶς διαβάζετε. Στους ἄλλους τόπους
μάλιστα δὲν ἔχει οὔτε νὰ ζητηθῇ τέτοιο πρᾶμα·
φαίνεται πολὺ φυσικὸ τοῦ καθενός—καὶ τῆς καθε-
μιάς—νὰ διαβάζουνε ὅσα γράφονται στὸν τόπο
τους. Κι' ἀπὸ τιμᾶ, ὅχι μόνον τὸ συγγραφεῖα, μὰ καὶ
τὸν ἀναγνώστη. Λοιπὸν ἐμεῖς δὲ βγήκαμε στὴν
Ἑλλάδα νὰ ψυμοζήτοῦμε, ἀκόμη καὶ σὰν κλοπιᾶ-
νουμε τίς κυρίες, γιὰ νὰ ρίξουνε μιὰ ματιὰ στὰ δικὰ
μας. Ἀγκαλὰ, θὰ μὲ ξέρετε καὶ λιγάκι. Πολὺ δὲν
τὸ συνηθίζω νὰ κολακεύω, μὰ μήτε καὶ νὰ καλο-
πιάνω. Σὰς τὸ εἶπα, καὶ σὰς τὸ ξαναλέω δίχως ρη-
τορικὴν, δίχως τὴν παραμικρὴν φαφλαταριά, ὅπως
τὸ βλέπω κι' ὅπως τὸ νοιώθω. Ἐμεῖς δὲν ἔχουμε τὴν
ἀνάγκη κανενός· ἂν τὸ ἔργο μας εἶναι καλὸ, ἂν εἴ-
ναι ὠφέλιμον στὴν πατρίδα ἔχουνε τὴν ἀνάγκη μας
οἱ ἄλλοι. Ἀπὸ τοῦ διδάσκουμε εἶναι ἡ ἀλήθεια.
Εἶναι, καὶ τὰ ποδείξαμε. Ὅποιος λοιπὸν τὴν παρα-

δεχτῇ, θὰ ὠφελήσῃ πρῶτα πρῶτα τὸν ἑαυτοῦ.
Ἐμεῖς θὰ χαροῦμε, ὅχι τάχα γιατί κάναμε ὁπαδό,
μὰ γιατί βρέθηκε ἀκόμη ἕνας ἄνθρωπος ποὺ κατάλαβε
τὴν ἀλήθειαν. Κι' ἀπὸ εἶναι κέρδος γιὰ τὴν Ἑλ-
λάδα. Εἶναι καὶ τιμὴ της. Πάντα θὰ βγῇ ὄφελος
ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν. Μὰ τί θαρρεῖτε; Καὶ τίς κυρίες
τίς ἴδιες, ὅταν τίς παρακαλοῦμε νὰ μὴ μᾶς ἀρήτου-
νε ἀδιάβαστους, μποροῦμε πάλι καὶ μεῖς νὰ τίς ἀν-
ταμοίψουμε λιγάκι γιὰ τὸν κόπον μετὰ μὴν ἀφιέρωση
ταπεινὴν, ἀφοῦ ἔτσι σὰς δίνουμε τὸ ἀσήμαντον καὶ
τιποτένιον πρᾶμα ποὺ λέγεται ἀθανασία.

Θὰ μοῦ πῇτε βέβαια πὼς ἐσεῖς τὴν ἀθανασίαν,
δὲν τὴν προσμένετε ἀπὸ μένα· ἔχετε ἀντρα ποιητὴν,
ποὺ θὰ σὰς τὴ δώσῃ χωρὶς νὰ βγῶ τώρα καὶ γὼ
στὴ μέση. Ὡς τόσο τὸ βιβλίον μου σὰς τὸ χρω-
στοῦσα· εἶτανε χρέος μου νὰ σὰς τάφιερῶσω. Θυ-
μοῦμαι τίς χαρισάμενες μέρες ποὺ σὰς εἶχαμε
στὸ παλιὸ μας τὸ ξοχικό, στὸ Ῥοσμαπαμόνι,
κάτω στὴν Μπρετάννια, ἐσὰς καὶ τὸν ἀγαπημέ-
νον μου φίλον τὸν Ἐπισκοπόπουλον, τὸ παραμυθένιον
τὸ καλοκαίρι ποὺ κοντὰ μᾶς ἐκεῖ στὸ Τρεγιέ, ἔβα-
ζαν ἀγαλμα τοῦ μακαρίτη τοῦ πεθεροῦ μου τοῦ
Renan. Προτοῦ πᾶμε στὰ ποκαλυπτήρια, καὶ κα-
τόπι, σὲ γυρίσαμε, ἀμὰ τέλειονα ἕνα κεφάλαιο, σὰς
τὸ διαβάζα καὶ στοὺς δύο. Φύγατε πρὶν προφτάσω
τὰ πέντε ὑστερνὰ, καὶ τὸ λυπήθηκα, γιατί πολλὲς

Ο „ΝΟΥΜΑΣ“ ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

Ἡ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕἶΝΑΙ :

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα Δρ. 10.—Γιὰ τὸ Ἐξω-
τερικὸ Φρ. 10

10 λεπτὰ τὸ κάθε φύλλο λεπτὰ 10

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ : Στὰ κιοσκία τῆς Πλατείας
Συντάγματος, Ὁμονοίας, Ὑπουργείου Οἰ-
κονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιοδρόμου (Ὁ-
φθαλμιατρεῖο) Σταθμοῦ ὑπογείου Σιδηρο-
δρόμου (Ὁμόνοια) στὸ καπνοπωλεῖο Σαρρή
(Πλατεία Στουρνάρα, Ἐξάρχεια) καὶ στὰ
βιβλιοπωλεῖα Ἐλευθερουδάκη, Μπὲκ καὶ
«Ἐστίας» Γ. Κολάρου.

Ἡ συνδρομὴ τοῦ πληρὸνεται μπροστὰ
κ' εἶναι γιὰ ἕνα χρόνον πάντοτε.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Κ Α Ι

ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Ο „ΝΟΥΜΑΣ“

μετὰ τὸ φύλλο αὐτὸ μπαίνει στὸ δεύτερον χρόνον
τοῦ. Μὴ φοβηθῇτε! Οὔτε παιᾶνες νίκης θὰ ἡ-
χῇσιν, οὔτε προγράμματα «μελλούσης δρά-
σεως» θὰ ξετυλιχθῶν. Τίποτε ἀπ' αὐτὰ. Ὁ
«Νουμάς» σέβεται καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τοὺς
ἀναγνώστες τοῦ καὶ δὲν θάποτολμήσῃ ναῦτορε-
κλαμαρισθῇ καὶ νὰ σὰς φωνάξῃ πὼς ἂν δὲν κα-
τόρθωσιν νὰ σώσῃ τὸ Ρωμῆϊκον στὸ πρῶτον χρόνον
τοῦ, θὰ κατορθώσῃ ὁμοῦς ὀρισμένως νὰ τὸ σώσῃ
στὸν δεύτερον.

Τέτοια παχειὰ λόγια τάκοιτε κάθε μέρα
ἀπὸ τοὺς ἄλλους καὶ δὲν σὰς κάμνουν πιά καμ-
μιὰ ἐντύπωσι. Τὰ λέει κι' ὁ Μιστριώτης κι' ὁ
Χατζιδάκις. Τὰ λένε οἱ τρομπομαρίνες τοῦ
καθημερινοῦ τύπου. Τὰ λέει ὅσοι βουλευτὲς,
καὶ ὅσοι πατριωτικοὶ ρήτορες καὶ τόσες βδέλ

λας του Κεντρικού Ταμείου και τόσες εθνικές βεντούζες και τόσα δηνία πατριωτικά. Ποιά ανάγκη να τὰ πῇ κι' ένας άλλος ακόμα ;

«Οχι μ' έναν, μὰ και μὲ χίλιους «Νουμάδες» δὲ σώζεται τὸ Ρωμῆικο, ὅπως τὸ κατάντησαν. Γιατὶ δὲν τὰ φέρουν, δὲν τοὺς συμφέρει νὰ σωθῇ. «Οχι οἱ Βούλγαροι, οὔτε οἱ Σλάβοι. Ἀλλὰ οἱ μεγάλοι νόμοι Ρωμιοί—οἱ μυσσώτεροι Βούλγαροι κι' οἱ θηριώδεστεροι Σλάβοι ποὺ πολεμοῦνε αὐτὸ τὸ δυστυχισμένο τόπο, ἐνῶ βυζαίνουν τὸ αἷμα του καὶ θρέφονται ἀπ' αὐτό. Σκεφτῆτε λίγο καὶ θὰ τὸ δῆτε. Φέρτε μπροστὰ στὰ μάτια σας γιὰ μιὰ στιγμή ἓνα ἔναν ἀπ' αὐτοὺς τοὺς παραφόρους πατριώτες, ξεγυμνώστε τον ἀπὸ τὰ ἀρλεκίνια ρούχα του, σκίστε του τὴ μάσκα καὶ θὰ δῆτε ἀμέσως μπροστὰ σας ἓνα Σαράφωφ—τί λέμε, Σαράφωφ;—ἓναν ἀπαίσιον κακοῦργο μὲ τὸ στιλέτο στὸ χέρι νὰ σὰς ζητάῃ ἢ τὸ πουγγὶ σας ἢ τὴ ζωὴ σας.

Αὐτὸ ἔκαναν, αὐτὸ κάνουν κι' αὐτὸ θὰ κάνουν γιὰ πολὺ ακόμα σ' αὐτὸν τὸν τόπο οἱ δημιουργοὶ τῆς σαπίλας μας κι' οἱ χαροκόποι τῆς σημερινῆς μας καταντιᾶς. Ἀνάμεσα στὸν Κανιβαλικὸ χορὸ τοὺς δὲ «Νουμάς» τί πρέπει νὰ κἀνῃ; Νὰ βαρᾶν τὸ ντέφι καὶ νὰ τοὺς κρατᾶν τὸ χρόνο; «Οχι βέβαια! Τουρκόγυφτοι ὑπάρχουν ἀπειροὶ γι' αὐτὴ τὴ δουλιά. Οἱ ἴδιοι τοὺς μάλιστα, δταν ἀποστάσουν ἀπὸ τὸ χορὸ, ἀρπάζουν τὸ ντέφι, κι' δταν ξαποστάσουν μπαίνουν στὸ χορὸ καὶ δίνουν τὸ ντέφι στοὺς ἀποσταμένους χορευτάδες. Ὁ «Νουμάς» κἀνεται καὶ τοὺς καμαρώνει, ποὺ καὶ ποὺ δέ, ἔτσι γιὰ γοῦστο, ἀπλώνει τὸ χέρι του καὶ κατεβάζει καὶ καμμιὰ μάσκα, γιὰ νὰ γελάσουν κι' οἱ ἴδιοι οἱ χαροκόποι, δταν ἀντικρύσουν ξεμασκαρεμένο τὸ σύντροφό τους τὸν ἀγαπητὸ.

Νὰ λοιπὸν τί μᾶς χρειάζεται σήμερα καὶ γιὰ τί ἀγωνίζεται ὁ «Νουμάς». Μᾶς χρειάζεται γενικὸ ξεμασκάρεμα. Πρῶτ' αὐτό, κι' ἔπειτα ἡ ἄλλη δουλιά, ἡ δημιουργικὴ. Ὑπάρχουν τόσα καὶ τόσα σαράβαλα ἀνάμεσό μας—ὅπως τὰ δείχνει στὸ σημερινό του ἄρθρο πολῦτιμος συνεργάτης μας—ὥστε γιὰ νὰ θεμελιωθῇ, ἔστω καὶ μιὰ καλύβα φτωχικιά, πρέπει πρῶτα νὰ σωριασθοῦν καταγῆς αὐτὰ τὰ σαράβαλα. Τὸ πελέκι λοιπὸν στὸ χέρι κι' ἐμπρός! Νὰ ἡ λογοδοσία τοῦ «Νουμά» γιὰ τὸν πρῶτο χρόνο, νὰ καὶ τὸ πρόγραμμά του γιὰ τὸ μέλλον.

Μὲ τέτοια ὅμως λογοδοσία καὶ μὲ τέτοιο πρόγραμμα οὔτε ταχυπιστήρια θὰ ποχτήσῃ ποτὲ ὁ «Νουμάς», οὔτε θὰ φτάσῃ στὴν πρώτη

κυκλοφορία—στὴ χρυσὴν αὐτὴ τέρας τῶν πατριωτῶν τοῦ Ἀθηναϊκοῦ τύπου. Μὰ τί πειράζει; Ἀς βγαίνῃ κι' ἓνα φύλλο σὲ ξένο πιστήριο κι' ἄς μὴν ἀποχτήσῃ ποτὲ τὴν πρώτη κυκλοφορία. Μέσα σὲ μιὰ ἀπέραντη ἐρημο, σὲ μιὰ Σαχάρα, νὰ ποῦμε, πρέπει νὰ ὑπάρχῃ καὶ μιὰ δατι δροσερὴ γιὰ τὸν κουρασμένο ὁδοιπόρο. Μιὰ τέτοια δασι ἀγωνίζονται νὰ φτιάξουν κι' οἱ συνεργάτες τοῦ «Νουμά» ἔστω κι' ἂν πληρώνονται γιὰ τὸν κόπο τοὺς μὲ Ρωστικὰ ρούβλια καὶ μὲ Ρωμῆικη ἀγνωμοσύνη.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΛΗ

μας «Διάπλασι τῶν Παίδων» ἀντιγράφουμε τὸ χαριτωμένο αὐτὸ κομματάκι :

— «Τὴ ἴδια πάλι ὁ «Νουμάς»—μοῦ γράφει ὁ Μικρὸς Ἀθηναῖος—μὰ ἐπὶ τέλους τί ἔχει μαζί σου ; » Μαζί μου; Τίποτε. Θέλει νὰ ἐπιβᾶλῃ τοὺς Μαλλιαροὺς καὶ δ,τι δὲν εἶναι μαλλιαρὸ τὸ καταδιώκει. Τώρα τοῦ πταίει κι' ἡ Διάπλασις διότι δὲν γράφεται εἰς τὴν γλῶσσαν ποὺ θέλει αὐτὸς καὶ μανθάνει τίχα τοὺς ἀναγνώστας τῆς δτι ὑπάρχουν καὶ οἱ λεγόμενοι μαλλιαροί, ὥς νὰ μὴ τοὺς ἤξεραν πλέον καὶ τὰ μωρὰ παιδιὰ.

«Ὡ, τὴν τσαμένη τὴν «Διάπλασι τῶν Παλιμπαίδων» μὲ τὰ χαριτωμένα ψεματάκια τῆς! Καλέ, δὲν θυμῶνε γι' αὐτὸ ὁ «Νουμάς», Μικρὸς μου Ἀθηναῖε, καὶ σὲ γελᾶνε. Ὁ «Νουμάς» θυμῶνε μὲ τὸ περίφημο ξεσπάθωμα μὲ τὰ περιφημότερα Μικρὰ μυστικά καὶ μὲ τὰ περιφημότερα ἄλλα δοκανάκια ποὺ στήνει μὲ τέχνη ἢ καλὴ μας «Διάπλασούλα» γιὰ νὰ πομπωρίνῃ τοὺς ἀναγνώστες τῆς καὶ γιὰ νὰ δειῖ αἱ μικροῦλες καὶ χαριτωμένες τσοπούλες τοὺς. Ἐνὰ δοκανάκι εἶναι καὶ τὸ σῆμα τῆς ποὺ πρέπει νὰ στείλουν στὰ γραφεῖα τῆς τρεῖς δραχμοῦλες καὶ νὰ τὰ γράσουν ὅλοι «γιὰ νὰ νῆνευρίσκωνται ἀμοιβαίως, τὰ γνωρίζωμε πρῶτα πρῶτα καὶ νὰ συνδέωνται πρὸς κοινὴν ἐνέργειαν καὶ ἀλληλοβοήθειαν, πρὸς ἀδελφοποίησιν πραγματικὴν» καὶ πρὸς ἡρωϊκὸν ξεσπάθωμα ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου τῆς.

Μ' αὐτὰ θὰ τὰ ποῦμε πὶδ πλατεῖα καὶ πὶδ ξάστερα καμμιὰ μέρα, ὅπως καὶ τίς ἀξίζουν. Γιὰ τὴν ὥρα σὲ διαβεβαιούμε, ἀγαπητὲ Μικρὲ Ἀθηναῖε, (νᾶσαι τάχα μικρὸς καὶ νᾶσαι Ἀθηναῖος, ἢ μὴν εἴσαι κανένας μεγάλος Ζακυθιανὸς καὶ κριτικὸς μεγαλώτατος ;) πῶς λίγο μᾶς ἐνδιαφέρει ἂν γράφεται σὲ μαλλιαρὴ ἢ σὲ κουρεμένη γλῶσσα ἢ «Διάπλασις» καὶ ἡ «Ἀνάπλασις» καὶ κάθε ἄλλο περιοδικὸ ποὺ μονάχο σκοπὸ ἔχει τὴν πενταρολογία.

ΤΟΝ ΚΑΛΥΤΕΡΟ

χαρκτηρισμὸ ἐνὸς λαϊκοῦ πανηγυριοῦ τῆς περασμένης ἑβδομάδας—κι' εἴτανε ἀληθινὰ λαϊκὸ πανηγύρι τὰ ἐγκαίνια τῆς μεγάλης μπουροφάμπρικας Κλωναρδίν—τὸν ἔδωκε κάποιος κύριος, ἐνθουσιασμένος καὶ μισσηθυσμένος μὲ τὸ ξανθὸ καὶ γευστικώτατο ποτό :

ἄφτὸ ποὺ λέω ; Νὰ ποὺ δὲν τὸ φοβηθήκατε νὰ σὰς ἀφιέρωσω βιβλίο δικό μου, μῆτε τοῦ λόγου σας μῆτε ὁ ἄντρας σας. Ἀμὰ σὰς ζήτησα τὴν ἀδεια, μοῦ τὴ δώκατε! Καὶ σὰς εἶμαι ὑποχρεωμένος μὲ τὸ παραπάνω, ἀφροῦ ὡς ; κι' οἱ φίλοι μου κάποτε ἀνγκάζουνται νὰ κρύβουν τὸν μὲν μου. Φκίνεται πῶς κἀναι καὶ δὲ γίνεται νὰ τὸ πῇ κανεὶς. Μερικοὶ μάλιστα δὲν τὸ λένε ἀπὸ φίλια γιὰ μὲνα, ἐπειδὴ ἂν τὸ λέγανε, ὑποθέτω πῶς ἄθροπο δὲ θὰ βρῖσκανε νὰ τοὺς διαβᾶσῃ. Ὡς μοῦ προξενούτε ἴσως καὶ μὲνα τοῦ ἴδιου σοβαρὸς δυσχερείαις. Θυμοῦμαι τὰ ὠραῖα ἐκεῖνα τᾶρθρα, τὰ ποιητικά, τὰ χαριτωμένα, ποὺ ἔστειλε ὁ ἀγκυπητὸς μου ὁ Ἐπισκοπὸς πούλος στὴν Ἀθήνα, γιὰ τίς γιορτὲς ποὺ ἔγιναν τότες σὰν εἴχαμε τὴν τιμὴ καὶ τὴ χάρᾳ νὰ σὰς φιλοξενήσουμε καὶ τοὺς δυό. Ἐγχαρε στὸ πρῶτο πρῶτο «πῶς θᾶχῃ τὴν ἐφτυχία νὰ παρακολούθησῃ τίς γιορτὲς, γιὰτὶ βρῖσκεται σκεδὸν ἀπὸ μὴνα στὴν Μπρεταννία καὶ κἀνεται στὸ ἴδιο τὸ σπίτι τοῦ Ρενάν, στὴν ἐξοχὴ τοῦ Ροσμακπαμονιού, ποὺ τόσο τὴν ἀγάπησε, ποὺ ἐκεῖ πέρασε τὰ ὑστερὰ χρόνια τῆς ζωῆς του καὶ ποὺ τὴν ἄρρησε μόνο γιὰ νὰ ποθᾶνῃ» 1), δηλαδὴ δταν ἔπεσε ἀρρωστος στὰ 1892, κι' ἔφυγε νὰ πάῃ στὸ

— Νὰ κι' ἓνα Πανεπιστήμιο ἐθνικὸ, φώναζε, ποὺ θὰ μᾶς σώσῃ ἀπὸ τᾶλλο, τὸ φλογερὸ καμῖνι !

Καὶ δικαιολογώντας τὰ λόγια του, τὰ λίγο παραξένα, ἔλεγε :

— Δὲν θὰ βγαίνουν ἀπὸ δῶ σοφοὶ μονάχα ὅσοι πίνουν τὸ θεσπέσιο αὐτὸ ποτό, ποὺ μὲ τόση τέχνη καὶ μὲ τόσο καλὰ ὕλικά παρασκευάζεται, ἀλλὰ καὶ ὅσοι θὰ πείθονται ἀπὸ τὴ θέα τῆς μεγαλόπρεπης αὐτῆς φάμπρικας πῶς μονάχα ἢ πρόδος τῆς βιομηχανίας θὰ κατορθώσῃ νὰ τραβήξῃ τὸν Ρωμιὸ ἀπὸ τὸν πολιτικὸ βόρβορο καὶ νὰ τὸν σπρώξῃ πρὸς τὴν πραχτικὴ κι' ἀνεξάρτητη ζωὴ.

Ἐχομε ἓνα Πανεπιστήμιο, ποὺ κἀλλιο νὰ μὴ τὸ χάμε. Ἐχομε καὶ μιὰ Ἀκαδημία, εὐτυχὸς κλειστή. Μᾶς χρειάζονται τώρα φουγάρα ποὺ νὰ καπνίζουν ἀδιάσκοπα καὶ νὰ πομπωρίνουν τὴν ἀτμοσφαῖρα ἀπὸ τὰ μικρόβια τῆς μικροπολιτικῆς καὶ τοῦ σχολαστικισμοῦ. Ὅποιοι ὑψώνει τέτοια φουγάρα εἶναι ἐθνικὸς εὐεργέτης. Καὶ τέτοιοι εἶναι κι' ἐκεῖνος ποὺ ἔδρασε στὰ Πατήσια τὴ μεγάλη μπουροφάμπρικα.

ΤΟ „Ν. ΑΣΤΥ“

εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ δημοσιεύῃ τὰ λόγια γιὰ τὸ «Νουμά» :

— «Ὁλόκληρον ἔτος συνεπλήρωσε χθὲς ὁ «Νουμάς» τὸ ἑβδομασιαῖον φιλολογικὸν περιοδικόν. Ὁ «Νουμάς» κατακτᾷ ὁδημέραι ἑδωρος διὰ τὴν εὐλιχρίνειάν του, τὸ πνεῦμα του καὶ τὸ θῆρος του. Δὲν ἔμπορεύσε ὅμως νὰ μὴ εἶναι καὶ τόσον προσωπικὸς κάποτε εἰς τὰς ἐπιθέσεις του, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι πάντοτε δίκαιαι ; »

Ὁ λαὸς μας ἔχει μιὰ ἐκφραστικώτατη παροιμία : «Κοντὰ στὰ ξερὰ καίγουνται καὶ τὰ χλωρὰ κλαρίζ». Μ' αὐτὴ τὴν παροιμία ἀπαντοῦμε κι' ἐμεῖς στὸ ἀγαπητὸ «Ν. Ἀστυ» γιὰ τὴν τελευταία του παρατήρησι. Ὑπάρχουν τόσα ξερὰ κλαριά ἐδῶ ὥστε μ' ὅλη τὴν προσοχὴ ποὺ καταβάλλει στὸ ξεδιάλεγμα ὁ «Νουμάς» δὲν ἔμπορεῖ παρὰ νὰ μισοκάψῃ καμμιὰ φορὰ καὶ κανένα χλωρό.

Αὐτὸ εἶναι ἄρκετὴ δικαιολογία, πιστεύομε, ἂν καὶ ἔμπορεύσε κανεὶς νὰ πῇ στὸ «Ν. Ἀστυ» πῶς ὅταν ἔκουρέλιαζε, καὶ πολὺ δίκαια, τοὺς περίφημους διπλωμάτας μας δὲν σκεφθήκαμε νὰ χαρακτηρίσουμε ὡς προσωπικὴ τὴν παληκαρία ἐπιθεσί του.

ΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ

ἀνακτοβούλια σὲ μεγάλη συγκίνησι βρῖσκονται ἀπὸ τὴν περασμένη Κυριακὴ καὶ ἡ ἀφορμὴ, ἓνα τρομερὸ καὶ φοβερὸ κύριο ἄρθρο τῶν «Καιρῶν» ποὺ καυτηριάζει δριμύτατα τὴν Ἀγγλικὴ Πολιτικὴ καὶ συμβουλεύει τοὺς Ἑλλήνες νὰ παρνηθοῦν τὴν Ἀγγλία «ἥτις κακὰ βουλευέται κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ» καὶ νὰ ριχτοῦν στοὺς

Παρίσι. Σὰς τὰ μεταφράζω μὰ τὰ μεταφράζω πεσὰ καὶ κατασύλλαβα. Ἐπειτα, μὲ ὕψος μαγικὸ, μιλεῖ ὁ Ἐπισκοπὸς πούλος γιὰ τὰ ρομανία τὰ ρωμαντικά ποὺ περιτριγυρίζουν τὴν ἐξοχὴ μας, γιὰ τὴ θάλασσα, γιὰ τῆς Μπρεταννίας τὴν ὁμορφιά, γιὰ τὸν Τριστάνο καὶ τὴν Ὑσώλδην, τὸν Ἀρθούρο καὶ τὸ Γίλδα τὸν ἡρωϊκὸ. Τὰ λέει πολὺ νόστιμα, πολὺ γλυκά.

Ὅσοι δὲν ξέρουνε τὰ καθέκαστα, τὰ διαβάζουνε ἀφτὰ καὶ θαρροῦνε πῶς ὁ καλὸς μου ὁ Ἐπισκοπὸς πούλος ἀγώσαε στὴν Μπρεταννία ἢ νοίκιασε τὴν περίφημη τὴν ἐξοχὴ ποὺ κἀθονταν ὁ πεθερὸς μου, ἢ πῶς ἀξάρνα ἔγινε καὶ λοκάντα τὸ Ροσμακπαμόνι. Ἐμεῖς ποὺ ξέρουμε, καταλαβαίνουμε ἀμέσως τί τρέχει. Ἀναγκάστηκε νὰ μὴν τἀναρέρῃ κἀνε πῶς κατέβηκε, ἢ κατέλυσε, ποὺ τὸ λέει, στοῦ Ψυχάρη, γιὰτὶ ἂν ἔβλεπε τὸν Ψυχάρη ὀνομαστά, πιθανὸ νὰ πᾶθαινε κι' ὁ πεθερὸς μου, ἢ τοῦλάχιστο νὰ μὴ θέλανε νὰκούσουνε οἱ Ἀθηναῖοι γιὰ τίς γιορτὲς, κι' ἔτσι νὰ πῆγαινε ἡ ἀνταπόκριση χαμένη. Ἴσως θὰ βλεπάμε καὶ χειρότερα. Ἴσως τέτοιο νόημα κρύφιο καὶ τρομερὸ ἔχει ὁ τίτλος ποὺ βάζει ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα μὲ γράμματά μεγάλα τὸ «Νέον Ἀστυ». «Νέοι φόβοι περὶ ἐκρήξεως πολέμου».

Ἄν ὅμως ὑπάρχουνε καὶ μερικοὶ ποὺ φοβοῦνται τοὺς πολέμους, τοὺς φίλους τοὺς ἀληθινούς τοὺς

φορὲς μὲ βοήθησε ἢ ἓνας λόγος ποὺ μοῦ λέγατε ἢ μιὰ παρατήρησι ποὺ μοῦ κἀννατε, ἢ τόσα καὶ τόσα, ποὺ πότε στἀνάγνωσμα, πότε στὸν περίπατο, μοῦ δηγοῦνταν ὁ ἄντρας σας. Ἐγὼ τότες παντοῦ, καὶ στὸ σκλόνι ὅταν κατέβαινα τὸ βράδι, καὶ τἀπόγεμα, σὰ βγαίναμε ὄξω, καὶ στὸ Τρεγκιὲ ἀκούμῃ μὲ τίς γιορτὲς, μέσα μου κουβκλοῦσα τὰ Δυὸ ἀδέρφια, ποὺ ἀφτὰ ὅλο συλλογιόμουνε, ποὺ σὰς μιλοῦσα ὅλο γι' ἀφτὰ. Κ' εἴτανε ἀλήθεια περίεργο θέαμα, ἴσως καὶ μοναδικό, ἓνα ρωμαῖκο ρομάντσο νὰ σεργιανίζῃ ἔτσι στὴν πατρίδα τοῦ Renan, στὰ ρομανία τοῦ Ροσμακπαμονιού, στὴ χώρα τῆς Μπρεταννίας τὴν ἐκκυστή, ὅπου καὶ στὰ δέντρα καὶ στὶς βρυσούλες καὶ στὰ λαγκάδια καὶ στὰ βουνὰ φωλιάζονε τοῦ λαοῦ τὰ παραμύθια, τοῦ μεγάλου λαοῦ τῶν Κελτῶν μὲ τὴν πλούσια τὴ φαντασία, μὲ τὴν ποιήσῃ του τὴ μυστικὴ, καὶ μᾶς τώρα μαθαίναμε στὰ δέντρα καὶ στὶς βρυσούλες ἑλληνικὴ λαλιά, φέρναμε στῆς Δύσης τὰ καταγιαχλὴ τὴν Ἑλλάδα.

Ἐλπίζω πάλι νὰ μὴν τὸ παρακάνω, νὰ μὴν τὴν παραφέρωμε τὴν Ἑλλάδα στὸ Ροσμακπαμόνι, γιὰτὶ μπορεῖ νᾶναι καὶ κατὶ πράματα, κατὶ συνήθειες ποὺ κἀλλια νὰ μείνουνε στὰ γίγνια τὰ χῶματά μας, νὰ μὴν τὰ δοῦνε κι' ἄλλοι. Ὁ τύπος μας ἔχει τὰ καλὰ, ἔχει ἐννοεῖται καὶ τὰ κακὰ του. Σὲ σὰς μόνο τὰ καλὰ του εἶδα. Μήπως δὲν τὸ ἀποδείχνει καὶ ἡ ἀφιέρωσή μου,

κόλπους άλλης Δυναμείας έστω κι' αυτής ακόμα της Ρωσίας.

Τό άρθρο αυτό έχει καταπλήξει όλο τον κόσμο, αφού είναι γνωστό σ' όλους, και σ' αυτούς τους Κινέζους, πόσο ό γλωσσολογικός και χωρομαθηστικός διευθυντής των «Καιρών» μάχεται τη Ρωσία και πόσες φορές, με τό σφοδρό του άρθρο, έχει αποσπάσει την Έλλάδα από τή νύχτα του Πανσλαβισμού.

Γιά νάλλάξει τόσο απότομα πολιτική και νά μιλάει με τόση συμπάθεια γιά τή Ρωσία, θά πη—και τό πιστεύουμε— πώς πήρε Ρωσικά ρούβλια ή κι' αν δεν πήρε, πώς ήκουσε, ότι παίρνει ό «Νουμάς» και λαχταράει νά πάρη κι' αυτός.

Πρέπει όμως νά μάθη ό σεβαστός συναδέλφος πώς ό μέγας δούξ Σέργιος, ως πρόεδρος της Πανσλαβιστικής Έκπαιξής, στέλνει ρούβλια μονάχα σ' όσους μεταχειρίζονται τή δημοτική γλώσσα, όχι δέ και σ' εκείνους που τήν πολεμούν. Καλά λοιπόν θά κάμη ό κ. Κινκωμιμίδης νά μὴν εκθέτη, χωρίς λόγο, τή πατριωτικά φρονήματά του και νάφήση τή Ρωσική πολιτική ήσυχ.

Η ΕΡΑΣΜΙΑ

Βαρβάσαινα, ή τρυφερά κι' εύγενής Πυργοδέσποινα, ή τσακούτας νύκτας και ήμέρας θλίψεως συνεχείς διελθούσα διά του έλεγχού της τής στήρης, απήλθουνεν αυτόν άμα τη εκ τής ξένης έπανόδου του, τήν ακόλουθεν λυρικωτάτην προσφώνησιν :

— Καλώς ήλθες. Τήν άφρίζου ως χελιδόνα της άνοιξέως προικωμιζομένην λύσιν του σταφιδιού ζήτηματος και τήν άνακαλύψιν και εύμερίαν όλικλήρου λαού στένοντος υπό τό βάρος άφορήτου δυσπραγίας μετ' άδικωπώτου χαρής και εύφροσύνης χαιρετίζει ή άτυχής και πλειότερον πάσχουσα Βαρβάσαινα....

Τήν προσφώνησι αυτή, θέλουν νά είπουν μερικοί, πώς τήν έστειλαν έτοιμη από τό Βερολίνο και πώς είναι όστουν... εκ των Άλγέων του κ. Κλέωνος Περιαλγούς. Ή άλήθεια όμως είναι πώς τόσο συγκινήθηκε ό κ. Δ. Δεληγιάννης από τήν προσφώνησι αυτή ώστε άποφάσισε ή νά λύση τό πολιτικόν ζήτημα, έπαναφέροντας τό σεβαστό θετο του στην Άρχή, ή νά μὴ γυρίση και ξανακουτάξη τήν άτυχή και πλειότερον πάσχουσαν... από δασκαλικό ντελίριο Βαρβάσαιναν τήν και χυδαίως Μπαρμπάσαιναν κελουμένην.

ΘΑ ΜΑΣ ΠΟΥΝ

πουλημένους στην Ίταλία, θά μας άποκαλέσουν προδό-

τες, θά ζητήσουν και τήν έξορία μας ακόμα οι πατριώτες δημοσιογράφοι, αν τολμήσουμε και νά τό σκεφτούμε μόνο, χωρίς και νά τό γράψουμε, πώς πιθανόν ό Ίταλός πρεσβευτής νά μὴν είχε και τόσο άδικο αν έστειλε στην Κυβέρνησή του τήν περίφημη έκείνη έκθεσί του που μέσα σ' αυτήν έξωγράφισε τήν σύγχρονη Έλλάδα με χρώματα παρμένα από τή χρωματοθήκη του Άμπού.

Μά δεν τά λέμε όμως αυτά, γιατί δεν πεί νά τά πούμε, αφού υπάρχουν και μερικές περιστάσεις—μιά τέτοια δέ περίστασι είναι κι' αυτή,—που επιτρέπεται ή καλλίω επιβάλλεται νά πη κανείς και ψέματα γιά νά σώση τό γούτρό του, όταν μάλιστα περυσίζονται ξένοι που του τό προσβάλλουν στά κάρια. Θά πούμε όμως κάτι άλλο, λιγώτερο προδοτικό: Θά πούμε δηλ. πώς είναι γελοία ή άπαίτησι που έχουμε νά μας θανμίζη όλος ό ντουνιάς και πώς είναι λίγο κομική ή ίερά άγανάκτησι που μας πιάνη σάν βρεθή ένας ξένος νά φανερώση πώς δεν είναι και τόσο ένθουσιασμένος από λόγου μας.

Ήν θέλετε νάκούστε και τή γνώμη μας—αφού ακούσατε τόσες άλλες σοφές και πατριωτικώτατες—ό κ. Σιλβεστρελλι άντί νά μας κάνει κακό, καλό μας έκανε, πρώτα πρώτα γιατί μας άποκάλυψε μερικές κακομοιρίες μας που έως και νά μὴ τις είχαμε πολυπροσέξει ως τώρα, κι' ύστερα γιατί μας άνάγκασε νά θυμώσουμε και λίγο «πατριωτικά» νά πούμε. Κι' όποιος μας τραβάει από τους πολιτικούς θυμούς που τους έχουμε προικίό μας και μας ρίχνει στους πατριωτικούς, που πεί νά τους ξεχάσουμε, είναι φιλελληνας και δεν πρέπει νά τον κεραυνολογή ό κ. Κανελλίδης κι' ό κ. Καλαποθάκης με τό μπουρμπουλιθρένια άρθρα τους, ούτε ό κ. Πάπ τά με ξεθυμασμένα χαριτολογήματά του.

ΕΒΓΗΚΑΝ

ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ

„ΡΟΔΑ ΚΑΙ ΜΗΛΑ“

ΤΟΜΟΣ Β΄.

Πουλιούνται στο βιβλιοπωλείο της

«Έστίας» δρ. 6

ΤΡΕΛΛΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

VII

ZΩΗ

Στήν κορυφή του ύπέρψηλου βουνού
Έδρεθηκα αναβαίνοντας σάν φτερωτός
Άλλοί μουν! Ό,τι είχα χρόνους μέσ' στο νού
Κ' έλεγα νάπολλάψη ένας θνητός
Έβανε άπάντη.

Τά κάλλη του γαλάσιου τούδρανου
Άπ' τά βουνάκια του νησιού του ταπεινού
Πι' όμορφα, πιδ καθάρια, όλα τά θώρει
Τάδάκρυτό μου μάτι :

Στήν κορυφή του πιδ άψηλού άπ' τά όρη
Καθώς ανέβηκα, σάν σύγγεγο τυλίξει
Τήν κεφαλή μου ή καταχνιά θολή, πυκνή
Τρέμει τό γόνα μου και τό κορμί λυγίζει
Και τήν καρδιά μου άμέσως ξεφυλλίζει
Μιά μαύρη άνατριχίλα χυνοπωρινή...
Και μύρια συγνεφάκια, σάν έξωτικά
Δεντράκια λευκολούλουδα, από πάνω
Ξεφύλλιζαν χιονάκια βιαστικά
Και μ' έρραναν άκόμη πριν πεθάνω!...
Σπέττες

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΑΚΟΥΣΑΜΕ

Πώς ό Κλέωνας ό Ραγκαμπές διάβασε τά όσα του ψέλνει ή έπιφυλλίδα του «Νουμά» κι' άποφάσισε νά πη πώς δεν τά διάβασε.

Πώς αυτή τήν τέχνη τήν έμαθε από τό Χατζίδακι.

Πώς ή «Έσπερινή» λυσάει γιατί δεν τή βράζει ό «Νουμάς» χυδαία καθώς κάμνει έκείνη.

Πώς ή χυδαία γλώσσα γράφεται στην καθαρεύουσα.

Πώς ό Μιστριώτης είναι ό Ιεροφάντης αυτόνου του χυδαισμού.

Πώς στην Άθήνα γίνεται τ'ρα μεγάλο έμπόριο από πατσαβούρες.

Πώς έγινε «Συντικέτο», με τό Μιστριώτη Πρόεδρο, και θά χτίσουν Καπνοόχο στην Άκαδημία του Σίνα νά τήν κάμουν Έργοστάδιο.

Πώς θά καθαρίζουν καινούρια λυχνάκια και θά τά πουλούνε γιά παλιά.

Πώς ό Ντεληγιάννης τους τούταζε Μονοπάλι σά γίνη Πρωθυπουργός.

Πώς ό Ραγκαμπές θά διοιστή πράχτορας στο Βερολίνο.

Πώς ό γέρο-Κόντος πήρε χάρισμα έκαστο μετοχές.

Άλλοι είπαν πώς ή Έταιρία θά κατασκευάξη Καθάρδιο, και πώς οι μετοχές του Κόντου είναι ένεργητικές.

Άκούσαμε και πώς ό Ψυχάρης στέλνει μιάν άρχαία βελάδα του Χατζίδακι γιά νά πάη στο Βερολίνο, νά τους διαβάση τή διατριβή του.

Η ΓΛΩΣΣΙΤΣΑ

γνωρίζει κανείς από τήν προσπάθεια, μάλιστα κι από τους κάπους που θά καταβάλουνε νά σου πουνε λόγια καλά, καθώς τόκαμε τόσες φορές ό Έπισκοπόπουλος γιά τά βιβλία μου, καθώς τόκαμε και τότε στο Τρεγκιέ, γιά τό λόγο που έβγαλα και γώ στάποκαλυπτήρια. Χρειάζεται σωστή τέχνη γιά νά καταφέρη κανείς τόσο δύσκολο πρξμα, δηλαδή νά γράψη τόνόμα μου χωρίς νά με βρίση, κι αφού σάς μιλω γιά τήν όμορφη τήν άνταπόκριση που έστειλε ταχτικά στην Άθήνα, μὴ θαρρήτε, τό παρατήρησα πώς προτού λλήση στο τρίτο του άρθρο 1) τόσο κολακευτικά και με τόσους επαινούς γιά τό μικρό μου τό λόγο του Τρεγκιέ,τό δέφτερο τό άρθρο του 2) συλλογίστηκε με πολλή έγγένεια νά τάφιερωση της γυναικός μου,γιατί σέ κάθε γραμμή βλέπω και παίζει ρόλο σημαντικό ή κ. Ψυχάρη και βέβαια της άξίζει, μόνο που φανερώνεται ή σημασία του ως και στα παραμικρά, λόγου χάρη, όταν άξαρνα τρέχει νά σάς βρή θέση γιά τους δυό σας στο θέατρο που είτανε άσφυκτικά γεμάτο. Άφτά ό Έπισκοπόπουλος θά τά βάζη πίτηδες, έπειδή τό άθηνάικο τό δημόσιο θέλει κάποιον προετοιμασμέ. Με τή γυναικα

τρώγεται κι ό άντρας.

Τί νά κάμης; Κόρη του Ρενάν! Δεν είναι δημοτική, δεν είναι ζήτημα γλωσσικό. «Ή κόρη του Ρενάν» 1) δεν είναι πιά καθαυτό κυρία Ψυχάρη. Έρχεται «ή κόρη του Ρενάν» άμέσως ύστερις από τους επαινούς που μου κάνει και του ίδιου. 2) Και γιά νά τό καταλάβη πιδ ξάστερα ό κόσμος πώς άλλο είναι ή δημοτική, κι άλλο του Ρενάν ή κόρη, της βγάξει κι όνομα καινούριο, «ή κ. Ψυχάρη-Ρενάν» 3), ενώ έμεις τήν ξέρουμε κυρία Ψυχάρη κι' έτσι θαρρώ τήν ακούσατε πάντα σπίτι μας. Σά διάβασε τήν άνταπόκριση, μου είπε μάλιστα, όσο λίγο κι αν τάξιζω, πώς λέγεται κ. Ψυχάρη, και πώς της φάνει.

Δέ φτάνει στην Έλλάδα, μπορεί και νά βλάψη, έπειδή στην Έλλάδα δεν ταιριάζει νά γράφη κανείς έκείνα που άλλου τά φωνάζουνε. Τό χρωστώ λοιπόν και στη φίλια και στην τέχνη του γλυκού μου Έπισκοπόπουλου που με γλύτωσε από κάμποσους μπελάδες. Άκούτε και! ό άντιεθνικός, ό αίρεσιάρχης, ό μισέλληνας, νά είναι γαμπρός ενός σοφού, ενός μεγάλου άνθρώπου, νά ρητορεύη στο Τρεγκιέ, μπροστά σέ τόσον κόσμο, νά δημοσιέζεται ό

λόγος του στη Γαλλία, στις γαλλικές και στις ξένες φημερίδες, νά μίλησε κιόλας στο λόγο του τόσο θερμά γιά τήν Έλλάδα, έπειτα νά σεργιανίξη στο Τρεγκιέ με πρωθυπουργούς, νά δίνη στο ξοχικό του έπίσημα τραπέζια σέ ύπουργούς κι άλλους τέτοιους, αί! άφτό πιδ δέ γίνεται. Νά τό κρύψουμε! Και πολύ φρόνιμα ό φίλος μου ό Έπισκοπόπουλος είπε τήν πρώτη φορά (1) πώς τό τραπέζι θά δοθη στις κυρίες Ψυχάρη Ρενάν, τή δέφτερη (2) πώς δίνεται στις «κόρης του Ρενάν», ώστε μπορεί τό κάτω κάτω νά υποθέση ό άναγνώστης πώς έλειπα, ή πώς δεν είμουνα καλεσμένος. Άπ' όλα του είταν άφτό και τό πιδ πιτυχημένο Έδειξε μάλιστα πώς γνωρίζει τήν Έλλάδα και τήν ψυχολόγησε περίφημα Έδω οι άντίθειες οι φημερίδες, που είναι οι καθολικές, ή δέ βάζανε μήτε κύριο μήτε κυρία Ψυχάρη, ή βάζανε τόν κύριο μονάχα, νά με χτυπήσουνε. Στην Έλλάδα σφύρνει νά βάζης μονάχα τόνονομα της κυρίας, σφύρνει και νά της τό άλλάξης. Έτσι δεν πειράζεται κανένας. Ξεχνιούνται καλήτερα και τά φοιτητικά γιά τό Βαγγέλιο, μόνον ότι δεν τό μετάρρασα. Έννοείται, κάμποσα πράματα δεν

1) «Νέον Άστυ» 11 του Σετέβρη, 1903, σελ. 2.
2) Ν. Α. 10 του Σετέβρη σελ. 1, στ. 2—3.

1) Τρίτο άρθρο, 11 του Σετέβρη, σελ. 2, στ. 2.
2) Ίδιο άρθρο, σελ. 2, στ. 2.
3) Ν. Α. 10 Σετέβρη, σελ. 1, στ. 2.

(1). Ν. Α., 10 του Σετέβρη, σελ. 1, στ. 2.
(2). Ν. Α., 11 του Σετέβρη, σελ. 2, στ. 2.

ΑΠΟ ΤΑ ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

«Ο κ. Köpcke σ' άρθρο δημοσιευμένο στο περιοδικό «Wochenschrift für klassische philologie» No. 44 μιλάει για το βιβλίο του κ. Πάλλη που τώρα τελευταία εξέδθηκε γραμμένο εγγλέζικα. «A few notes on the gospels» according to St. Mark and St. Matthew, based chiefly on modern Greek by Alex. Pallis. Liverpool 1903.

«Άλλες υπό τις παρατηρήσεις αυτές—γράφει ο κ. Köpcke,—τις αναφερόμενες σε χωρία των δύο πρώτων Ευαγγελίων, είναι διόρθωσεις, κι άλλες διασφάσεις σε δυσκολίες λέξεων και στίχων. Δεν στηρίζονται όλες, όπως μας λέγει ο τίτλος στη νεοελληνική, αλλά μερικές, πάνω κάτω το τέταρτον απ' αυτές.

«Στη σύγκριση της γλώσσας της νέας διαθήκης με τη σημερινή νεοελληνική είναι τόσο ικανός ο συγγραφέας, καθώς ο αυτός Έλληνας πρό ολίγου χρόνου εδημοσίευσε

μετάφραση της νέας διαθήκης στη δημοτική διάλεκτο που τώρα κυριαρχεί, μια επιχείρηση που σήκωσε δυνατή αντίδραση από τους παπάδες και σε φονικές παραχές κατέληξε.

«Ότι τέτοιες διασφάσεις και βελτιώσεις του παραδομένου κειμένου της νέας διαθήκης είναι δικαιολογημένες πρό πάντων αναγκαιών, θα δείξη η εξέταση των χωρίων που κάνω παρακάτω. «Υστερα απ' αυτά ο κ. Köpcke εξετάζει όλα τα χωρία που ενόμισεν ο κ. Πάλλης πως έχουν ανάγκη από διόρθωση και τελειώνοντας το άρθρο του λέγει πως αμύλον ότι δεν συμφωνεί σ' όλα με το κ. Πάλλη, εν τούτοις όμως για το βιβλίο αυτό αξίζει να συγχαρή κανένας θερμά τον εκδότη για τη επιμέλεια και τη προσοχή του.

* Ξαναδημοσιεύουμε το κομμάτι αυτό, γιατί στο περασμένο φύλλο βγήκε γεμάτο λάθια τυπογραφικά.

ΦΙΛΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ο Κ. ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Κύριε Γρηγόριε Ξενόπουλε αρχισυντάκτη της «Διαπλάσεως των Παίδων» και αρχικριτική των «Αθηνών».

Επειδή είδα στο τελευταίο περισπούδαστο άρθρο σου («Αθηναί» 1 Ιανουαρίου) να λες τόσα ψέματα και να επεμβαίνεις με κάποια ελαφρά—πως να τη πούμε;—αδιαντροπιά στα οικονομικά του «Νουμά», σε παραπέμπω για να ήσυχάσης στο Υποθηκοφυλακείο των Αθηνών και στην Εθνική Τράπεζα για να μάθης με ποιά και με πόσα χρήματα βγήκε ο «Νουμάς» τόν περασμένο χρόνο. Σε παραπέμπω

ταριάζει ούτε να ταναφέρη κανείς το τί έγινε δηλαδή στο επίσημο τραπέζι που δώσαμε σπίτι, το τι ακολούθησε κατόπι—θυμάστε;—στο λαμπρό το ταξίδάκι που κάναμε τότες με τον ύπουρο της παιδείας και τόσους άλλους, το πως μας δεχτήκανε παντού και στο Μπρεξ και στο Παμπόλ, άφτα δεν έπρεπε με κανέναν τρόπο να κουνιστούνε στην Ελλάδα, μη λάχη και μαθερτζή πως ένα παιδί της κάπως την τίμησε και σ' ένα περίφημο Ροσναπαμόνι.

Με διαβάζετε κ' είμαι βέβαιος πως θα χαμογελάτε, γιατί θα σας φαίνονται όσα έβγαλα εδώ σαν είδος εξακολούθηση του ρομάντσου που σας άρεσαν. Είναι ήθογραφικό, τουλάχιστο προσάθησα τέτοιο να γίνη ήθογραφικά και άφτα που σας δηγομαι. Τι να κάνουμε; Η Ελλάδα μας έχει ακόμη πολύ να προκόψη.

Ερτυχισμένη έσεις που ή καλή σας ή μοίρα σας προίκισε με τόσα πολύτιμα δώρα, με τόσους θησαυρούς, τόν πατέρα σας, τόν άντρα σας, τόν παιδί σας, για να μην πούμε τίποτις και για όσους δικούς σας δεν ξέρω. Γνώρισαν, και σας τώλεγα μια μέρα, τόν Επισκοπόπουλο πριν ίδια σας τον γνωρίσετε. Πάντα στάθηκε φίλος πιστός, κι άφτα μικρό πρξμα δεν είναι στην Ελλάδα, όπου ή κούρση

ακόμα και στο ενεχυροδανειστήριο Ζαχαροπούλου (δδός Πραξιτέλους αριθ 17) να ζητήσης ένα συμφωνητικό (αριθ. 18480) για να μάθης απ' αυτό με ποιά χρήματα βγήκε και το σημερινό δωδεκάσέλιδο φύλλο.

Ο «ρηβεις Ταγκόπουλος» όταν ήταν αρχισυντάκτης της «Εστίας» δεν επέτιθετο λαύρωσ και καθημερινώς κατά των Μαλλιαρών τούς όποιους τώρα λατρεύει, αλλά εδημοσίευε στην «Ιριδα των Αθηνών» (έτος Β' αριθ. 9) άρθρα ένθουσιαστικά για το Βασιλικό και το Μαλακάση, με την υπογραφή του, έγραφε και τόν πρόλογο της «Νέας Λαϊκής Ανθολογίας» του που είναι ίσα ίσα κατά των αντιμαλλιαρών και κουρεμένων, κ' επλήρωνε για να τυπωθούν. τού Νίτσε «Οι Διθυραμβοι του Διονύσου» μεταφ. από τόν Γιάννη Καμπύση.

Μα για όλ' αυτά θα μου κάνης την τιμή, έλπίζω, να διαβάσης και τόν «Νουμά» της άλλης Κυριακής που θα τα πούμε πλατύτερα.

Με βαθεία υπόληψη

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Εντοκοι καταθέσεις

Η Εθνική Τράπεζα δέχεται έντοκους καταθέσεις εις τραπεζικά γραμμάτια και εις χρυσόν, ήτοι φράγκα και λίρας στερλίνας αποδοτέας εις ώριμένην προθεσμίαν ή διαρκείς. Αί εις χρυσόν καταθέσεις και οι τόκοι αυτών πληρώνονται, εις το αυτό νόμισμα εις δ' έγένητο ή κατάθεσις, εις χρυσόν ή δι' επιταγής σφέως (cheque) επί του έξωτερικού κατ' επιλογήν του όμολογιούχου. Το κεφάλαιον και οι τόκοι των όμολογιών πληρώνονται εν τώ Κεντρικώ Καταστήματι και τη αίτήσει του καταθέτου εν τοις υποκαταστήμασι της Τραπεζής, εν Κερκίρα δε, Κεφαλληνία και Ζακύνθη διά των εκεί υποκαταστημάτων της Ιονικής Τραπεζής.

ΤΟΚΟΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

Κατ' έτος	διά καταθέσεις
1) 2 ταίς ο)ο	6 μην. τουλάχισ.
2 » ο)ο	1 έτους »
3) 2 » ο)ο	2 έτων »
2 » ο)ο	4 » »
4 » ο)ο	5 » »

Αί όμολογίαι των έντοκων καταθέσεων εκδίδονται κατ' έκλογήν του καταθέτου όνομαστικά ή άνώνυμοι.

μου φαίνεται σ' γενική, δ που μπορεί να κουράζεται λοιπόν πιδ γλήγορα κ' ή φίλια. Βέβαια έτυχε και να μαλλώσουμε κάπου κάπου. Τα τέτοια που δε γίνονται; Είμαι βλέπετε και γέρος· συνηθίζω και τα λείω, παστρικά, μου έρεσει να καταλαβαίνουμε κι όσα λέω καλύτερα εκείνοι που αγαπώ. Τόν αγαπώ τόν καλό μας τόν Επισκοπόπουλο χρόνια τώρα και χρόνια, όχι μονάχα για τη φίλια που μου δείχνει—θξταν έγωισμός—, μα για την αξία του τη μεγάλη. Ο Επισκοπόπουλος θα είναι ποιητής. Έχει όμως και κάτι άλλο, που κάθε ποιητής δεν τώχει· στα έργα του, όπως και στο νού του, άδερφώνεται ή φαντασία με τήν κριτική. Προτέρημα σπουδαίο και σημαντικό. Ξέρει να κρίνη, ξέρει να βλέπη με μάτια δικά του, δίχως να του θολώνη καμιά πρόληψη το λογισμό, δίχως να μξς φέρνη στη μέση ταχτικά ιδέες παρμένες από άλλου, όλοέτοιμες ιδέες, όλόψητες, που ό κοινός κρισογράφος τις σεβρίζει μάνι μάνι στο τραπέζι, γιομίζει πρώτα το στομάχι του, παράγειομίζει, έπειτα και του αναγνώστη το στομάχι. Ο Επισκοπόπουλος που καθώς μου το μολόγα, μόλις πάτησε σχολείο, σαν έτανε παιδί, έμαθε όσα ξέρει, και έβρει κάμποσα, τάμαθε από δάσκαλο καλήτερο και πιδ άνεξάρτητο, τάμαθε από τη ζωή. Για τουτό είναι άνεξάρτητος και ό νους του. Διάβασε διάβασε, μέθησε στο διάβασμα, μέθησε στη μελέτη, μα μήτε

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

— κ. Αρχιμήδη. Ίσως το δικιο να ναι με την «Εστία» αυτή τη φορά. Δεν το ξέρουμε. Έκείνο όμως που μπορούσε και να μη γίνη, χωρίς να πάθη το δικιο τίποτε, ήταν να μη γραφή πως «ανόητως φθέγγεται» δ κ. Κρουμπάχερ και πως «μωρώς αποδέχεται και διατυμπαίνει» τούς λόγους του δ κ. Έρταλιώτης» που έγινε μάλιστα και Αργύριος Έρταλιώτης, για να γίνη το καυτήρι δριμύτερο! Αυτοί οι χωρατάδες δεν έχουν κανένα νόημα, όπως θαχε κανένα νόημα αν αποκαλούσε κανείς Τσίγο τόν κ. Κύρο και Τζάκι τήν «Εστία». — λ. Ρουδαιομανή Είναι γνωστό πως ό φίλιτος κ. Δ. Αναστασόπουλος ό Αθηναίος πάσχει από Πανσλαβιστικόν παραλήρημα. Τόδειξε στα Ευαγγελικά το δείχνει και τώρα στα Μιστριωτικά. Αυτό που μας γράφετε το ξέρουμε: Θέλει να ποείξη με άρθρα του πως οι δημοτικιστές παίρνουνε

Ρωσικό ρούβλι. Μα ποιος τάρνιεται αυτό; Μήπως δεν το φωνάζουμε τώρα τόσο καιρό ταχτικά σε κάθε φύλλο μας; Τήν άλληλογραφία μας, βλέπετε, με τόν Μ. Δ. Σέργιο δεν την κρατούμε μυστικά — κ. Απολλόδωρο. Θα το δημοσιεύσουμε το άρθρο σας, μα όχι τώρα, γιατί χώρος δεν περισσεύει καθόλου. Ίσως ύστερ' από τρία τέσσαρα φύλλα. Μα καμιά υπόσχεσι δεν σας δίνουμε. Απδ το άρθρο σας μξς άρεσε περισσότερο εκείνο το κομμάτι το προτελευταίο, που μιλάτε για τούς νέους και λίτε, πολύ σωστά, πως έμεις οι νέοι αν κατορθώσαμε τίποτε είναι πως άρχισαμε να παραδεχόμαστε ότι οι Εύρωπαίοι δεν είναι στραβοί και δεν περιμένουν να τούς δείξουμε 'μεις τα γάλια μας για να τα ιδούν. Τα βλέπουν, και τα βλέπουν καθαρώτερα από μξς, και δίχως τη μεσολάβησί μας. — κ. Θεμ. Αδαμ. στο Chembrecht της Αιγύπτου. Έλάβαμε τη συνδρομή του 1903 και του 1904 και σας ευχαριστούμε — κ. C. Cous. Αλεξ. Το μέτρο είναι γενικό. Όσοι δεν πλήρωσαν την συνδρομή τους, δεν θα πάρουν άλλο φύλλο. Ξέρετε τί επάχαμε με μερικούς του Έξωτερικού; Αφού έκράτησαν το φύλλο όλο το χρόνο, στο τέλος που τούς έστειλαμε την άποδείξι για να πληρώσουν την συνδρομή, μξς την έγύρισαν πίσω κι' σ' αυτήν και το φύλλο με την σημείωσι «απαράδεκτον» χωρίς να σκεφθούν οι εύλογημένοι πως ένα χρόνο όλόκληρο επληρώναμε ταχυδρομικά για να κάνουν οι κύριοι το κέφι τους. Για να μη πάθουμε λοιπόν τα ίδια και το δεύτερο χρόνο, αναγκαστήκαμε να μη στέλνουμε πιδ το φύλλο σε κείνους που δεν επλήρωσαν.

— κ. Constans C. Έξοχα. Να μξς στείλετε κι' άλλα. Και πεζά. Να μξς γράφετε όμως το κατατόπι σας γιατί θέλωμε να σας γράψουμε πολλά. Όσα μξς έστειλατε θα δημοσιευθούν όχι με φρατζέζικο ψευτόνομα, μα με το αληθινδ και Ρωμέικο όνομά σας. — κ. Herbert Krüger, Königsberg. Ευχαριστούμε. Θα σας στέλνουμε το φύλλο ταχτικά. — κ. Σπ. Βαρ. Κέρκυρα. Θα σας γράψουμε.

ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ
ΠΡΙΝΑΡΗ-ΦΟΥΝΤΟΥΚΛΗ
ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΡ. 26Α

ή μελέτη μήτε το διάβασμα δεν του κόψανε τήν άτομική του τη σωστή κρίση. Μονοδιδάχος και λεφτερός. Η μονοδιδάξι μπορεί όμως να χή και τα κακά της. Θα έρει κανείς έγκολα πως άφου τα διδάς χ-της όλα μοναχός του, μοναχός του έγινε ικανός να ποφαίξη και για όλα. Τέτοιος ό Επισκοπόπουλος δεν πιστέω να είναι. Σαν πιάνει να ξετάση τα συγράμματα κανενός, δεν κοιτάζει μόνο το βιβλίο, πολεμά να ξεδιαλύση και με τί σκοπό ή με ποιά διανοητικά μέσα γράφηκε. Αφτό πρέπει να γυρέβη ό καθάρτο κριτικός· προσπαθεί, που να πούμε, να μπή όλομεσις στην ψυχή και στο νού του συγγραφέα, για να καταλάβη καλήτερα και τήν ιδέα και τόν τρόπο που βρήκε να μξς τήν παρσότηση. Κ' έτσι κρίνει με άμεροληψία μεγάλη· τυχάνει συχνά μάλιστα, εκεί που βρίθουνε τα λάθια, να μξς ξεσκαλίση άξαρνα και τίποτις που δεν είναι άχαμνό. Κρίνει με αγάπη και σ' άφτό βοηθιέται από τήν ποίηση της καρδιάς του, γιατί στα σπλάχνα ενός αληθινού κρισογράφου ζή κ' ένας ποιητής. Ζή ποιητής και στα όρατα τα δηγήματα του Επισκοπόπουλου, αν μπορεί κανείς δηγήματα να τα όνομάση· κι αν τα όνομάση δηγήματα, πρέπει να προστέση πως έχει δηγάματα δικά της κ' ή ψυχή, γιατί μέσα τους ή άδολη ψυχή του χυνεται και τη βλέπουμε σαν το καθαρό νερό που κάποτε το σύννεφο της λύπης ή

ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙΑ

Σ

ΑΠΟ ΤΟ ΔΑΣΟ ΔΙΑΒΑΙΝΑ

Ἀπὸ τὸ δάσο διάβαινα
Κ' οἱ πεῦκοι μὲ ρωτοῦσαν,
Ποῦ νᾶναι ἐκεῖνι ποῦ ἄλλοτες
Τὴν κράταγ' ἀπ' τὸ χέρι,
Καὶ μοῦ γλυκοψιδύριζε
Πῶς ἔνα περιστέρι
Οἱ δυὸ ψυχές μας ἔγιναν
Καὶ σὶ' ἀψηλὰ πετοῦσαν ;

Κ' ἐκεῖ ποῦ μὲ παρόπινο
Οἱ πεῦκοι ἀναβοκοῦσαν
Ἐνὶς κρυφὸς ἀντίλαλος
Ἐπέρασε ἀπ' τὸ δάσο,

Τὰ λόγια τὰ καρδιόσφαχτα
Ποῦ δὲ θὰ τὰ ξεχάσω,
Καὶ ποῦ τὴν πρώτη ἀγάπη μας
Σάλλη καρδιὰ λαλοῦσαν !

Α. Ε.

ΦΡ. ΝΙΤΣΕ

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΤΑΦΟΥ

«Εἶν' ἐκεῖ σιγηλὸ τὸ νησί τοῦ θανάτου. Ἐκεῖ εἶνε κ' ἐμένα τῆς Νειότης μου οἱ τάφοι. Τῆς Ζωῆς ἔνα ἀμάρντο θὰ τοὺς πᾶρω στεφάνι.

Μὲ τέτοια ἀπόρρητα στὴν καρδίᾳ ταξιδεύω τὸ πέλαγος καὶ πᾶω.—

Ἦ ἐσεῖς, φαντάσματα τῆς Νειότης μου, κί Ὁ νεῖρα ! Ὡ ματιές κάθε Ἀγάπης, ὦ θεῖες στιγμές ! Πόσο γρήγορα μοῦ ἔχετε πεθάνει ! Ὡ σὲς κάμω μνημόσυνο σήμερον σὺν τοῖς ἄλλοις νεκροῖς μου.

Ἀπὸ σὲς, νεκροὶ μου ἀγαπημένοι, μοῦ ἔρχεται μιὰ γλυκεῖα μυρωδιά, ποῦ μοῦ λιγώνει τὴν καρδίᾳ καὶ μὲ λυώνει σὲ δάκρυα. Μοῦ ριγίζει ἀλήθεια τὴν καρδίᾳ τὸν ἔρως ἐμὲ ταξιδιῶν.

Ὁ πρὸ πλούσιος εἶμαι ἐγὼ κί ὁ πρὸ ζηλεμένος ἀκόμα — ἐγὼ τὸ ρημάδι !

καὶ τοῦ στοχασμοῦ τὸ θολώνει, κάποτε, ὅσο βαθεῖα κι ἂν εἶναι ἡ λίμνη, ὅσο κι ἂν ἀγγίζουμε τὸ χῶμα τὰ κατωτιανὰ τῆς τῆς ὑστερᾶν κύματα, ζουγραφίζε ἀπᾶνω τῆς κι ἀντανάκλειε συμβολικὲς ὁμορφίες ἐνὸς οὐρανοῦ, ποῦ τονε φαντάστηκε ὁ ἴδιος.

Δὲν τολμᾶ γιὰ τὸν πατέρα σας νὰ σὲς μιλήσω. Μόλις τὸν εἶδα, μόλις τονε γνώρισα στὰ 1893. Εἶναι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποῦ δίνουν ἐλπίδα καὶ θάρρος σὲ τοὺς τοὺς βλέπουνε, γιὰτὶ συλλογέται κανεῖς πῶς ἕνα κατόπι μοιᾶζουμε κι ἄλλοι μὲ τέτοιους ἀνθρώπους, γίνεται μεγάλο ἔθνος ἡ Ἑλλάδα. Δὲ σὲς λέω μόνο γιὰ τὴν καλὴ σὺν τῆς, ποῦ τὴν ξέρουνε ὅλοι στὴν Ἀθήνα, δὲ σὲς λέω γιὰ τὸν τίμιον τὸν χαρᾶχτήρα ποῦ τονε σέβεται ὁ καθένας· ἐγὼ τῶρα στοχαζομαι τὸν τίμιον τὸν νοῦ του. Ὁ σοφὸς σὲς ὁ πατέρας, ὁ σπουδασμένος, ὁ καθηγητὴς, ἄλλο δὲ γινέβει, ἄλλο δὲν ἀγαπᾷ παρὰ τὴν ἀλήθειαν· ἡ μάθησὶς τοῦ ἄλλου σκοπὸ δὲν ἔχει παρὰ νὰ ξερεδνήσῃ τὴν ἀλήθειαν· σ' ἀπτό τοῦ χρησιμεύει ἡ ἐπιστήμη κι ἀπτό λέγεται τίμιος νοῦς. Δὲν τοῦ κοστίζει, τουλάχιστο κι ἂν τοῦ κοστίζει, τὴν ἀλήθειαν πρῶτα, πρῶτα θὰ πασκήσῃ νὰ καταλάβῃ. Κ' ἡ ἀλήθεια δὲ θὰ πῇ ὅπως τὸ νομίζουν οἱ περισσότεροι νὰ μὴν ξεστομίσῃ κανεῖς ἕνα ψέμα, ποῦ κατὶ βέβαιον εἶναι κι ἀπτό, μάλιστα στὴν Ῥωμιόσυνῃ ἀλήθεια θὰ πῇ νὰ μὴν κρύφουμε τὴν ἀλήθειαν καὶ στὸν ἑαυτὸ μας, ἀλήθεια θὰ

Γιὰτὶ σὲς κρατοῦσα καὶ σὲς μὲ κρατεῖτε ἀκόμα. Πέτε μοῦ σὲ ποιὸν ἄλλον ἔχουν πέσει ποτὲ τέτοια μῆλα χρυσὰ πὸ τὸ δέντρο ;

Τῆς Ἀγάπης σας εἶμαι κληρονόμος γιὰ πάντα καὶ χτήμα, καὶ ὅ' ἀνθίζω στὴ μνήμη σας μὲ ἀρετὲς στολισμένους μυριόχρωμες ποῦ μονάχες φυτρώνουν στὸν κάμπο· ὦ ἐσεῖς τὰ πρὸ ἀγαπημένα. Ἀχ, πλαστήκαμε νὰ μένουμεν ἀντάμα, ὦ ἐσεῖς θαύματα χριτωμένα ξένα ! καὶ δὲν ἤρθατε σὺν πουλάκια δειλὰ σέμει καὶ στὸ Πόθο μου, ὅχι σὺν πιστεμένα ἤρθατε στὸν πιστόν !

Ναί, γιὰ Πίστη πλασμένα καὶ σὲς σὺν κί ἐμὲ καὶ γιὰ τρυφερὲς Αἰωνιότητες : πρέπει τῶρα νὰ σὲς ὀνομάσω σύμφωνα μὲ τὴν ἀπιστίαν σας, ὦ θεῖες ματιές καὶ στιγμές : κανένα ἄλλο ὄνομα δὲν ἔμαθα ἀκόμα νὰ σὲς δώσω.

Ἀλήθεια, πολὺ γρήγορα μοῦ ἔχετε πεθάνει, ὦ σὲς τὰ φευγάτα.

Δὲν πετάξατε ὅμως οὔτε σὲς ἀπ' ἐμὲ οὔτ' ἐγὼ ἀπὸ σας. Στὴν ἀπιστίαν σας εἶμαστέ ἀθῶοι ἀνάμεσόν μας.

Γιὰ νὰ μὲ σκοτώσουν, ἐστραγγάλισαν ἐσεῖς, ἐσεῖς τῶν ἐλπίδων μου τὰ κελαηδοπουλάκια ! Ναί, καταπάνω σας, ὦ ἀγαπημένα, ἡ Κακία τὰ βέλη τῆς ἔριχνε ὁλοένα — γιὰ ναῦρη τὴν Καρδίᾳ μου !

Καὶ τὴν πέτυχε ! Εἴστε σὲς παντοτεινὰ καὶ χτήμα καὶ πλοῦτος τῆς καρδιᾶς μου : γι' αὐτὸ ἔπρεπε στῆς νειότης σας ἀπάνω τὸν ἀνθὸ τὸν θάνατον νὰ βρῇτε τόσο γρήγορα !

Στὸ πρὸ εὐκολοπλήγωτο, ποῦ εἶχα, ἔριχνε τὰ βέλη : Εἴσαν ἐσεῖς, ποῦ τὸ δέμμα σας μοιάζει σὺν χνοῦδι κί ἀκόμα περισσότερο σὺν γέλωτο, ποῦ πεθαίνει ἀπὸ μιὰ ματιᾶ !

Μὰ τὰ λόγια αὐτὰ τάχω γιὰ τοὺς ἐχθροὺς μου : Τί εἶν' ὁ ἀνθρωποσκοτωμὸς μπροστὰ σ' αὐτὸ ποῦ μοῦ ἔχετε σὲς κάμει ! Χειρότερο μοῦ κάματε κί ἀπὸ ἀνθρώπου φόνον. Πρᾶγμα ἀξαναγύριστο μοῦ πῆρατε γιὰ πάντα : — Ἔτσι μιᾶ σὲς, ἐχθροὶ μου !

Τὰ πρὸ ἀγαπημένα τῆς Νειότης μου ἐνείρατα καὶ θαύματα μοῦ τάχετε σκοτώσει ! Πῆρατε τοὺς συντρόφους μου ποῦ παίζαμε μαζύ, τὰ τρισμακάρια Πνεύματα ! Στὴ μνήμη τους ἀφίνω ἐδῶ τοῦτο τὸ στεφάνι κί αὐτὴ τὴν κατάρα.

Τὴν κατάρα γιὰ σὲς, ἐχθροὶ μου ! Γιὰτὶ μοῦ συντομίζατε τὴν αἰωνιότητά μου, σὺν ποῦ σβύνει ἕνας ἡχος σὲ μιὰ κρύα νυχτιά ! Μόλις μοῦ ἦρθε μόνο σὺν μιᾶν ἀναλαμπῇ ἀπὸ δυὸ μάτια θεῖα, σὲ Στιγμή !

Λοιπὸν ἔλεγε μιὰ φορὰ ἡ Ἀγνοία μου σὲ μιὰ καλὴ ὥρα. « Ὅλα τὰ πλάσματά στὴ γῆ τὰ θέλω νὰ νῆθεῖς ».

πῇ νὰ παραδέχεται ἡ καρδίᾳ μας τὴν ἀλήθειαν ποῦ ὁ νοῦς μᾶς φανερώνει. Κί ἀπτό εἶναι δύσκολον, πολὺ δύσκολον. Πόσες φορὲς ἴδια ἡ καρδίᾳ μας λατρεύει τὴν ψευτιά, εἴτε γιὰτὶ μᾶς κολακεύει πιώτερον ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν, εἴτε γιὰτὶ μᾶς σφύρει νὰ θαρροῦμε πῶς ψευτιά δὲν εἶναι, εἴτε πάλι γιὰτὶ σ' ὅλους τοὺς τόπους τοῦ κόσμου ὑπάρχουνε καὶ κατὶ πατροπαράδοτες, ὥραιες, μαγεφτικὲς ψευτιές, ποῦ τίς συνηθίσαμε, ποῦ δὲ μᾶς στρέγει νὰ τίς ἀπαρνηθοῦμε, ποῦ τίς θωπεύουμε στὰ στήθια μας γλυκά, σὲ νάτανε οὐράνιες ἀλήθειες. Μήπως τάχα δὲν εἶναι γιὰ μερικὸς χρυσὲς ψευτιές οἱ δεισιδαιμονίες, μάλιστα ἐκεῖνες ποῦ ποτίζουν τὸ φιλότιμό μας μὲ τὸ φαρμάκι τῆς περηφάνειας ; Μήπως τόσοι καὶ τόσοι δὲν τὸ πιστεύουνε μὲ τὰ σωστά τους πῶς κατὰγονται γραμμὴ ἀπὸ τὸν Πλάτωνα καὶ πῶς λαλοῦνε τὴν ἴδια γλώσσα ; Ἰδοὺ λοιπὸν τὸ σημεῖον ποῦ ἀρχίζει κ' ἡ δυσκολία, ποῦ ἀρχίζει καὶ τὸ χρέος. Ὅτι κι ἂν πιστεύουμε ἢ πιστεύαμε, ὅτι κι ἂν ἀγαπήσαμε ἢ ἀγαποῦμε, ὅτι κι ἂν ξέρουμε πῶς μᾶς χάδεψε τὴν ψυχὴ μας παιδιὰ ἢ μᾶς τὴν χάδεψε καὶ γέροντες, ὁ τίμιος ὁ νοῦς, ἕμα ἡ λογικὴ τοῦ ξαστέρωπε τὸν ἴσιον δρόμον, πάθει νὰ τὸ πιστέβῃ, νὰ τάγαπᾷ, νὰ τὸ ξέρῃ καὶ νὰ χάδεθεται μ' ἀπτό. Ἀν ἐξακολουθήσῃ νὰ χάδεθεται μὲ τίς ιδέες του τίς πρώτες, νὰ τίς ἀγαπᾷ καὶ νὰ τίς πιστέβῃ, ἐνὼ δὲν τοῦ φαίνονται σωστές, τότες

Μὰ τότε σὲς ριχτήκατε ὅλοι καταπάνω μου μὲ βρώμικους βουκολάκους. Ἀχ, καὶ ποῦ νὰ πέταξε ἡ καλὴ ἐκείνη ὥρα ;

« Ὅλες τῆς ἡμέρες τῆς θέλω νὰ νῆ ἀγιες ». Ἔτσι ἔλεγε μιὰ φορὰ τῆς Νειότης μου ἡ Σοφία. Ἀλήθεια μιὰς καλόκαρδης Σοφίας λόγια.

Μὰ τότε σὲς μοῦ κλέβατε τῆς νύχτες μου, οἱ ἐχθροὶ μου, καὶ μοῦ τῆς μετατρέφετε σὲ ἀνύπνητον μαρτύριο. Ἀχ, καὶ ποῦ νὰ πέταξε ἡ καλόκαρδῃ Σοφία ;

Μίαν ἄλλη μέρα ἐποθήσα πουλάκια νὰ μοῦ δείξουν : καὶ σὲς μπροστὰ μοῦ ἐφέρετε μιᾶν ἀγριοκουκουβάγια, ἕνα τέρας ἔσκημα. Ἀχ, καὶ ποῦ νὰ πέταξεν ὁ τρυφερός μου Πόθος ;

Ἔταξεν ν' ἀπαρνηθῇ τὴν καθε ἀηδία, μὰ σὲς μοῦ μετατρέφατε καὶ συγγενεῖς καὶ φίλους σὲ ἀποστήματα. Ἀχ, καὶ ποῦ νὰ πέταξε τὸ εὐγενικό μου τάμα ;

Σὺν τυφλὸς ἐπήγαυα εὐτυχισμένους δρόμους : μὰ ἐσεῖς κόπρια ρίξατε στοῦ ἀόματου τὸ δρόμον καὶ τόρα τὸ συχάθηκε ὁ τυφλὸς τὸ μονοπάτι.

Κί ὅταν ἐγὼ κατόρθωσα τὸ δυσκολώτερό μου κί ἐγιόρταζα τὴ νίκη μου κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ μου, τότε σὲς ἐκάματε ἐκείνους, ποῦ μ' ἀγαποῦσαν, νὰ φωνάζουν, πῶς τοὺς κάμω τὸ μεγαλειότερον κακόν.

Ἀλήθεια, αὐτὸ ἦταν πάντα τὸ ἔργον σας ; ὅλο χολὴ μοῦ κάματε τὸ πρὸ καλὸ μου μέλι καὶ τὴν προκομμοσύνη τους ἢ μελισσες μοῦ ἐχάσαν.

Στὴν εὐσπλαχνία μου ἐστελνατε τοὺς πρὸ αὐθάδεις ζητιάνους, καὶ στὴ συμπάθειά μου γύρω σπρώχνετε τὰ πρὸ ξεσίπωτα ὄντα. Κ' ἔτσι μοῦ πληγώνετε τῆς ἀρετὲς μου ὅλες στὴ Πίστη τους.

Κί ἂν στὴ θυσίᾳ ἐστελ्ला τὸ ἐσώτερό μου, ἡ εὐλκεία σας ἔδινε τὰ πρὸ παχέια τῆς δῶρα γιὰ νὰ πνιγῇ μὲς στὸν καπνὸ τοῦ λίπους σας τὸ ἐσώτερό μου.

Μιὰ φορὰ θελήσα κ' ἐγὼ γιὰ νὰ χορέψω χορὸ ποῦ δὲν τὸν χόρεψα ποτὲ μοῦ. Πέρα ἀπὸ κάθε οὐρανὸ ἤθελα νὰ χορέψω.

Μὰ σὲς ἐκαταφέρατε τὸν πρὸ ἀγαπημένο μου τραγουδιστή.

Καὶ μ' ἀρχινάει λυπητερὰ ἕνα σκοπὸ θλιμμένο ποῦ μὲς στ' αὐτιά μου ἐπαιζε σὰ σάλπιγγα θανάτου.

Φονιά τραγουδιστή ! Σύνεργον τῆς Κακίας ! Ἀθώοτατε ! Ἡμουν ἐτοιμασμένος γιὰ τὸν καλῆτερον χορὸ, μὰ ἐσὺ μὲ τὸ σκοπὸ σου μοῦ σκότωσες τὸν ἐνθουσιασμό μου !

Μόνον χορεύοντας ξέρω νὰ μιᾶ γιὰ τὰ Σύμβολα τῶν πρὸ ὑψηλῶν πραγμάτων καὶ τόρα μοῦ μένει τὸ ὑψηλότερό μου Σύμβολον ἀλαλο μὲς τὰ μέλη μου !

Ἀλᾶ καὶ κί ἀλευτέρωτον μοῦ μένει ἡ ὑψηλότερη

ἐννοεῖται κρύβει τὴν ἀλήθειαν στὸν ἑαυτὸ του, τότες γελά τὸν ἑαυτὸ του, τότες γίνεται ψευτιά ἴδια ἡ ψυχὴ του, καὶ εἶναι ἡ μεγαλήτερη ἀμαρτία, ποῦ κανένας νόμος δὲν τὴ θέλει, οὔτε ἀγραφὸς οὔτε γραφτός, οὔτε ἀνθρώπινος, οὔτε θεῖος.

Ὁ πατέρας σας, ὁ ἅγιος ἄνθρωπος, τὸ κατέχει πῶς ἅγιον πρᾶμα εἶναι ἡ ἀλήθεια. Ἔτσι τοῦτὸ λέει ὁ νοῦς τοῦ ὁ τίμιος, καὶ πρώτη ἀνάγκη, ὁ νοῦς νὰ μᾶς λήῃ ὅσα ἔχουνε νὰ κυβερνήσουνε τὴ ζωὴ μας. Βέβαιον δὲ χρειάζεται διόλου νᾶνεβαίνουμε στὰ κεραιμίδια, γιὰ νὰ φωνάζουμε μιὰ μιὰ ὅλες τίς ἀλήθειες ποῦ μᾶς ἔμαθε ὁ λογισμὸς μας, ποῦ ἡ συνειδήσῃ μας δίδαξε ὡς καὶ στὴν καρδίᾳ μας· δὲ θὰ ποῦμε ὅτι μᾶς περνάει ἀπὸ τὸ κεφάλι μὰ σὲ μᾶς ῥωτήξουνε, δὲ θὰ ποῦμε καὶ τίποτε ποῦ νὰ μὴν τὸ πιστέβουμε. Τὴν ιδέα τὴ δική μας θὰ ποῦμε, ὅχι μαθὲς ἴδια ξένη, καμιάν ιδέα ποῦ δὲν τὴν ἔχουμε γιὰ σωστή, καὶ ποῦ θὰ τὴ βγάλουμε στὸ κοινόν, ἐπειδὴ μᾶς φαίνεται πρὸ κατὰλληλη ἀξίαν ἢ πρὸ κολακεφτικὴ. Ἀλλο νὰ μὴν τὰ λέμε ὅλα, κί ἄλλο νὰ λέμε ἀντίθετα στὴ γνώμη μας ἢ στὴν πίστη μας. Ἐκεῖ φανερώνεται κί ὁ χαραχτήρας. Χαραχτήρας εἶδεξε ὁ πατέρας σας σὲ πολλὰς περιστάσεις. Ἀντιστάθηκε στὸ πλῆθος, ἕμα τὸ νόμισε χρέος τοῦ ἀνέντισταθῇ. Φέρθηκε τίμια καθὼς πάντα· φέρθηκε ὅμως καὶ φρόνιμα. Μήπως ξέρετε τίποτε ἐσεῖς ποῦ νὰ εἶναι πρὸ

Ἐλπίδα ! Ἀπέθαναν δια μου τὰ ὀνείρατα κ' ἡ Παρηγορία τῆς Νειότης μου!

Πῶς τὰ ὑπόφερα δια ; Πῶς τῆς ἐβάσταξα τέτοιες πληγές ; Πῶς ἀναστήθηκε πάλι ἡ ψυχὴ μου μέσ' ἀπὸ τέτοιους τάφους ;

Ναί, ἔχω μέσα μου κάτι ποὺ δὲν πληγώνεται, κάτι ποὺ δὲ θίβεται, ποὺ ξετινάσσει βράχους : Αὐτὸ ὀνομάζεται Θέληση μου. Σιωπηλὴ κι' ἀμεταλλασκτικὴ διαβάζει τὰ χρόνια.

Θέλει νὰ πᾶν τὸ δρόμο της μὲ τὰ ποδαῖρά μου, ἡ παλὴ μου Θέληση, ἔχει σκληρόκαρδο τὸ νοῦ κι' ἀπλήγωτο.

Ἀπλήγωτος εἰμι κ' ἐγὼ μονάχα στὴ φτέρνα.

Ἐσὺ πάντα ζῆς ἐκεῖ καὶ πάντα εἶσαι ὁ ἴδιος ; μὲ τὸν ἐαυτὸν σου, Ἵπομονετικώτατε.

Ἀκόμα πάντα πὸ μέσ' ἀπὸ τὰ μνήματα τὸ δρόμου σου περνάει !

Τῆς Νειότης μου τὸ ἀλευτέρωτο ἀκόμα ζῇ σ' ἐσένα καὶ σὰ Ζωὴ καὶ Νειότη μ' ἐλπίδες κάθεται σ' αὐτὰ ἐδῶ τὰ κίτρινα χαλάσματα τῶν τάφων.

Ναί, ἀκόμα σὺ εἶσαι γιὰ μὲ ἡ Καταστροφὴ τῶν τάφων, χάρη, Θέλησή μου ! Καὶ μόνον ἐκεῖ ποὺ εἶναι τάφοι, ἐκεῖ εἶναι καὶ Ἀνάστασις.

Τὰδε λέγει Ζαχαρούτσας.

ΠΑΥΛΟΣ ΓΝΕΥΤΟΣ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Κι' ὁ δευτέρος Οἰδίποδας ἀπὸ ἐπὶ Κολωνῶν ἐμαρτύρησε στὰ χέρια τοῦ κ. Βλάχου.

— Ὅσοι εἶδαν τὸ μαρτύριο τοῦ πρώτου Οἰδίποδα στὸ Βασιλικό, φριττάζονταν τί τραχὺ καὶ ὁ δευτέρος.

— Στὸν κ. Βλάχο, ὅστερ' ἀπὸ τὸ δεύτερο αὐτὸ πραξικόπημά του, εἰμπορεῖ νὰ εἰπῇ κανεὶς ὅτι λέει κι' ὁ συφορικισμένος Οἰδίποδας στὸ Κρέοντα.

— «Δεινὸς τὴν γλῶσσαν εἶμι !» Καὶ δεινότερος μάλιστα.

— Διαβάστε τὸν «ἐπὶ Βλάχῳ Οἰδίποδα» γιὰ νὰ πεισθῆτε.

— Ὁ κ. Ν. Ἐπ. ἔγραψε ἕνα ἄρθρο ἐπαινετικώτατο γιὰ κάποιον βιβλίο τοῦ γιατροῦ κ. Πατρικίου.

— Περιττὸ νὰ πούμε πῶς ἐιθουσιάζτηκε μ' αὐτὸ κ' ἔκανε τόσο λόγο μόνον καὶ μόνον γιὰτὶ εἶναι γραμμένο Φραντζέζικα.

— Ἀν ἦταν Ρωμέικα γραμμένο οὔτε θὰ τάνερε καθόλου.

— Γιὰ νὰ μιλήσῃ τὴν καθαρεύουσα ἡ Πριγκίπισσα Ἀλίκη—ἔγραψαν πολὺ σοφὰ αἱ «Ἀθῆναι»—θὰ πῇ πῶς δὲν εἶχε δάσκαλο τὸν κ. Ψυχάρη.

— Ἦταν καμμιά ἀνάγκη νὰ μᾶς κἀνὴ αὐτὴ τὴν ἀποκάληψι ; Τὸ ξέρομα ὅλοι πῶς δυστυχῶς οὔτε ἡ Πριγκίπισσα, οὔτε ὁ σοφὸς ἀρθρογράφος τῶν «Ἀθῆνῶν» εὐτόχῃσαν νὰχουν τέτοιο δάσκαλο.

— Μέγα ἐθνικὸ γεγονός συνετελέσθη αὐτὲς τὲς μέρες. Τὸ ταχυπιστήριον τοῦ Ἀ' Ἐμπρὸς ἄρχισε νὰ λειτουργῇ.

— Τόχετε γιὰ μικρὸ αὐτό ; Ἀλοῖμονό σας ! Δέκα κύρια ἄρθρα ἔγραψε γι' αὐτὸ τὸ «Ἐμπρὸς» καὶ στὸ ἐνδέκατο μᾶς ἐβεβαίωσε πῶς τώρα, μὲ τὸ ταχυπιστήριον, τὰ κύρια ἄρθρα θὰ... ἐξασκοῦν μεγαλύτεραν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς κοινῆς γνώμης!

— Φαντασθῆτε τί θαῖλες ὁ «Ἀρχοντοχωριάτης» τοῦ Μολιέρου ἂν στὴν ἐποχὴ τοῦ εἶχαν ἀνακαλυφθῇ τὰ ταχυπιστήρια κι' ἀποχτοῦσε κι' αὐτὸς ἕνα τέτοιο!

— Ἐνα πολύτιμο μαργαριτάρι ἐπαρέφημα στὰ θοὰ νερά ἐνὸς Χριστουγεννιάτικου χρονογραφήματος. Καμαρώστε το.

— «Οἱ μικροὶ ἐκοιμῶντο... βυθίζοντες τὸ βλέμμα πρὸς τὸ μέλλον !»

— Ὁ κάτοχος τοῦ μαργαριταροῦ αὐτοῦ εἶναι ὁ ἴδιος ποὺ τίς προάλλες ἔγραψε πῶς ὁ κ. Πάλλης ἀφῆνε κάποτε τὴ διπλογραφία γιὰ νὰσοληθῇ μὲτὴν γλωσσολογία !

— Τί ἔργο θὰ ἦταν ν' ἀσχολῆται καὶ ὁ κ. Πάλλης μὲ τὴν μαργαριτοποιία, ὅπως κι' ὁ σοφὸς χρονογράφος!

Ο ΙΔΙΟΣ

ΦΤΗΝΑ ΒΙΒΛΙΑ

«Ο ΝΟΥΜΑΣ» παραχωρεῖ στοὺς συνδρομητὲς καὶ τακτικοὺς ἀναγνώστες του τὰ κόλουθα βιβλία, σχεδὸν χάρισμα :

Τοῦ ΨΥΧΑΡΗ : τὸ «Ὀνειρο τοῦ Γιαννῖρη».

Δρ. 1.—

«Τὸ ταξίδι μου»

» 1.

Τοῦ ΠΑΛΛΗ τὴν «Ἰλιάδα» (δύο τόμοι Α—Μ).

Δρ. 1.—

Τοῦ ΦΩΤΗ ΦΩΤΙΑΔΗ : «Τὸ γλωσσικὸ ζήτημα καὶ ἡ ἐκπαιδευτικὴ μας ἀναγέννησις».

Δρ. 1.—

Τοῦ ΚΑΜΗΥΣΗ : ὅλα τὰ ἔργα (τόμοι ἐφτά : Φάρσα τῆς Ζωῆς, μυστικὸ τοῦ γάμου.—Μῆς Ἄννα Κούζλεϋ.—Κοῦρδοι.—Δαχτυλίδι τῆς Μάννας.—Ἀνατολή.—Βιβλίο τῶν Συντομιῶν.—Στὰ Σύγνεφα.—Διονύσου διθύραμβοι).

Δρ. 3.—

Τὰ ταχυδρομικὰ τὰ πληρώνουν οἱ ἀγοραστές. Τὰ βιβλία τὰ βρίσκετε στὸ γραφεῖο τοῦ «Νουμά» καὶ στὰ κινδύα καὶ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῆς Ὁμονοίας.

φρόνιμο ἀπὸ τὸ τίμιο τὸ φέριμο, ἀπὸ τὴν ἀλήθεια, τὸν ἴσιο τὸ νοῦ, τὸν ἴσιο χαρὰχτήρα, τὸ κουράγιο τῆς θυσίας, πῶς φρόνιμο ἀπὸ τὴν τρέλλα ; Τρέλλα τὸνομάζοντε σὲν κἀνὴ τὸ χρέος τοῦ κανένας καὶ σὲν τὸ κἀνὴ μόνος, γιὰτὶ τότες τὸ χρέος, ποὺ πάντα κοστίζει, κοστίζει ἀκόμη πῶς πολὺ. Κοιτάξτε ὡστόσο ἐκείνους ποὺ δὲν τὸ κἀνουν ποῖς ; τοὺς ἔχει σὲ ὑπόληψιν ; ποῖς τοὺς ψηφᾷ ; Τὸ κάτω, κάτω κ' οἱ φίλοι τοὺς καταφρονοῦνε, ὅταν οἱ ἴδιοι τοὺς δὲν καταφρονοῦνται. Ὁ τίμιος ἄνθρωπος καταφρόνιο δὲ φοβᾶται, ὅπως δὲ φοβήθηκε οὔτε τὸ χρέος, οὔτε τὴ μάχη, ἀμα ἔπρεπε νὰ φανῇ. Τὸ σέβας ποὺ ἐμπνέει μεγαλώνει καὶ πᾶσι καὶ πατέ τοῦ δὲν περνᾷ.

Τί νὰ σᾶς πῶ τώρα γιὰ τὸ παιδάκι σας, γιὰ τὴ θυγατρούλα σας, ἀφοῦ ἔχει τέτοιον παπὸ καὶ τέτοιον πατέρα ; Μῆτε τὸ κοριτσάκι σας δὲν τὸ εἶδα τᾶκουσα ὅμως. Ἀκουσα τὰ λόγια της τὰ χαριτωμένα, ποὺ σᾶς τᾶγραφαν ἀπὸ τὸ σπίτι, ἐνῶ εἰσαστὰ σὲ μᾶς, καὶ ποὺ μοῦ τὰ ξαναλέγατε, γιὰτὶ τὸ ξέρετε πῶς ἀγαπᾷ τὰ παιδιὰ, πῶς ἀγαπᾷ καὶ τὴ γλῶσσά μας. Ὅπως εἶναι ἡ γλῶσσα τοῦ παιδιοῦ ἀληθινὴ καὶ ἀχάλαστη, ἔτσι θὰ τοῦ μορφώσουμε καὶ τὴν ψυχὴ τοῦ, νὰ μὴν τοῦ τὴ χαλάσουμε, νὰ μὴν ἀληθινὴ. Τί δύσκολο πρᾶμα ἡ ἀνατροφὴ ἐνὸς παιδιοῦ καὶ τί σπουδαῖο ! Πρέπει νὰ προσέχουμε καὶ νὰ

μὴν προσέχουμε, πρέπει πότε νὰ νοῖουμε, πότε καὶ νὰ σφαλνοῦμε τὰ μάτια. Τὸ μικρὸ, τὸ ἀσήμαντο ἀκόμη πλάσμα, ποὺ εἶναι σάρκα τῆς σάρκας μας καὶ ψυχὴ τῆς ψυχῆς μας, ἔχει ὡστόσο καὶ δική του σάρκα, ἔχει ψυχὴ δική του, δική του ὑπαρξή. Ἀδύνατο νὰ πᾶν τοῦ νὰ μᾶς μοιᾶξῃ σὲ ὅλα, δηλοδὴ νὰ δείχνῃ τίς ιδέες, τίς συνήθειες, ὡς καὶ τὰ προτερήματα ποὺ δειχνάμε στὴν ἡλικία τοῦ ἐμεῖς. Σὰ νὰ πᾶν τοῦ νὰ μᾶς εἶναι τοῦ καιροῦ ποὺ γεννήθηκε, παρὰ τοῦ καιροῦ ποὺ γεννηθήκαμε. Πῶς σωστὸ μάλιστα μοῦ φαίνεται νὰ πᾶν τοῦ νὰ μᾶς μοιᾶξῃ. Ἐτσι προδίδει ὁ κόσμος : ἔτσι καὶ μεῖς προβλέποντας τὴν πρόοδο ποὺ θὰ γίνῃ, θὰ ξαναζήσουμε στὰ παιδιὰ μας, ἴσα ἴσα γιὰτὶ θὰ μᾶς συνεχίσουν καὶ γιὰ τοῦτο δὲ μᾶς μοιᾶζουν. Ἀπόλυτο σύστημα, ἕνα γιὰ ἑλούς, στὴν ἀνατροφὴ δὲ γνωρίζω. Κάθε παιδί θέλει νὰ ἀναθροφῇ κατὰ τὸ σκαρὶ του. Κάθε ἀνατροφὴ ἀλλάζει μὲ τὴν ἐποχὴ της. Δικαίωμα δὲν ἔχουμε νὰ πνίξουμε τὸ πλάσμα τὸ μελλούμενο, ποὺ μέσα του κρύφτει, ὅσο κι ἂν ἀκόμη δὲ φαίνεται τὸ παιδί μας. Εἶναι πλάσμα καινούριο, ἀφοῦ βγήκε ἀπὸ μᾶς. Πρέπει νὰ εἴμαστε μὲ τὰ παιδιὰ μας σὲν τὸν ποιητὴ ποὺ στὰ γλυκοχαράματα πᾶει νὰ χαιρετίσῃ τὴ δημιουργία, νὰ βάλουμε τάφτι μας καὶ μεῖς γιὰ νὰκούσουμε τί τραγοῦδι τραγουδᾶνε τὰ νιογέννητα παφλιά, τί νιοφετεροῦγιαστη

ψυχὴ θὰ ξυπνήσῃ στὰ σπλάχνα τοῦ παιδιοῦ μας. Δὲν πεινάει μόνον τὸ στομάχι, σὲν ἄνθρωπο πεινάει καὶ ἡ καρδιά. Χρωστοῦμε νὰ μάθουμε καὶ μὲ τὸ παιδί μας ἂν ἔχει ὀρεξὴ καὶ γιὰ τί πρᾶμα, τί θέλει νὰ φᾶ, ποῖα εἶναι τὰ γούστα του, ἡ κλίση τοῦ κ' ἡ τάση τοῦ μικροῦ τοῦ ὁργανισμοῦ, ποὺ ἴδιο του ἀκόμη δὲν τὸ νοιώθει. Ἐμεῖς νὰ τὸ νοιώσουμε, νὰ τοῦ τὸ μάθουμε, νὰ τὸ παιδαγωγήσουμε ὅχι ἀπὸ μέσα μας, μὰ γιὰ νὰ πῇ τινὰς ἀπὸ μέσα του, ὅχι μὲ κατὰ ἀρχὴς ποὺ τίς βγάζουμε ἀπὸ τὴν ἀντίληψη τῆς δικῆς μας ἢ ποὺ τίς παίρνουμε ἀπὸ ἄλλους, μὰ μὲ τὴν ἀντίληψη ποὺ θὰ μᾶς ἔρθῃ ἀπὸ τὸ παιδί τὸ ἴδιο, ἀμα ψυχολογήσουμε τὸ φυσικὸ του. Καὶ δὲ φτάνει. Πρέπει καὶ τὴν κοινωνία μας νὰ ψυχολογήσουμε, νὰ καταλάβουμε συνάμα σὲ τί βαθμὸ βρίσκονται σήμερις, σὲ τί βαθμὸ θὰ βρεθῇ ἄθριο. Γιὰ τέτοιο λόγο ἡ ἀνατροφὴ τῆς γυναικὸς εἶναι στὰ χρόνια μας τόσο σπουδαῖο ζήτημα.

(Ἀκολουθεῖ)

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Κατηγόρησις. Τοῦ σκοινοῦ καὶ τοῦ παλουκιοῦ εἶναι τὰ τρία παιδιὰ τοῦ Πνίξῃ. Οἱ δύο τοὺς ἔπρεπε νὰ πᾶνε φυλακή.

Ἀπόρησις. Ὁ τρίτος ὑποθέτω δὲν πειράζει.

Κατηγόρησις. Δὲν πειράζει, ὅχι, γιὰτὶ εἶναι κι' ὅλας ἐκεῖ μέσα.

Διαβάτης. (Σ' ἕναν ἄλλον ποὺ κρατᾷ ραβδί κάτου ἀπὸ τὴν ἀμασκάλη του). Γνωρίζετε, κύριε, τὴ γλῶσσα τῶν ραβδιδῶν;

Ραβδοφόρος. Δὲν ἔχω ιδέα.

Διαβάτης. Εἶναι εὐκολή. Νὰ, π. χ., ὅταν κρατεῖ κανεὶς ραβδί κάτου ἀπὸ τὴν ἀμασκάλη τοῦ, θὰ πεί πῶς θέλει νὰ βγάλῃ τὸ μάτι τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἔρχονται κατόπι.

— Καὶ τί γιὰτρικὴ σοῦδωκε ὁ γιατρός ;

— Μοῦδωκε κατὶ χάτια ποὺ τὰ λέν καταποτία.

Ἡ Λιλή γύρισε ἀπ' τὸ σχολεῖο χαρούμενη.

— Μπαμπά, ἔμαθα σήμερὰ στὸ σχολεῖο πῶς λέν ἐλληνικὰ τὴ βούρτσα.

— Καὶ πῶς τὴ λένε, παιδί μου ;

— Ψύχρα !

— Τίθᾳ πῇ, ρὲ Μήτσο, συγγνώμη ;

— Νὰ ρέ, εἴν' ἐκεῖνο ποὺ λέμε ἐλληνικὰ παρντόν !

— Γιατί, μωρὲ Τάκη, τίς φυλακὲς τοῦ Ἀβέρωφ τίς λένε ὀήθειο ;

— Γιατὶ ὁ Ἀβέρωφ ἦταν ἀπὸ τὴ Φήβα.

Γυναῖκα. Ἐλα, γιὰτὶ ἄργησες ; Ἀνησυχοῦσα. Ἐλα τώρα, τὸ φαί εἶναι ἑτοιμο... ἔβαλα τίς γόβες σου κοντὰ στὴ φωτιά... ἂν ἔχῃς τίποτα γράμματα νὰ γράψῃς, ξέρεις, εἰμαι ἑτοιμῃ...

Ἄντρας. Καλὰ καλὰ, γυναῖκα. Πάρτο αὔριο τὸ μεταξωτὸ φόρεμά ποὺ κόλλησες ἡ καρδιά σου, νὰ τελειώνουμε.

Ἐνας μὲ φορὰ ρώτησε τὸ Γλάστωνα—τὸ μεγαλύτερο ρήτορα τῆς ἐποχῆς του—πῶς πρέπει κανεὶς νὰ ρητορεύῃ. Ἐδῶτε ἔξη συμβουλὲς ὁ Γλάστωνα, κι' οἱ πρώτες δύο εἶταν οἱ ἀκόλουθες :

1. Ἀπόφευγε μεγάλες φράσεις.

2. Προτίμα πάντα τὴ λέξη τὴν ἀπλή.

Ὅπου, κ. Κασίδακι, ἀποδείχεται πῶς ὁ Γλάστωνα εἶτανε χυδαῖομανής, κι' ὅχι ἀρχοντοτρόπος σοφὸς ὅπως ἡ ἀφεντιά σου.

Ο ΡΕΦΕΝΕΣ